

מגזין הבולאים בישראל

חדש !!! חדש !!! חדש !!!

קטלוג בולי ישראל מהדורה שנייה ומעודכנת

התאחדות בולאי ישראל הוציאה לאור, זאת הפעם השנייה, קטלוג בולי ישראל מעודכן. כל עותקי המהדורה הראשונה, אשר הודפסה בשנת 2008, אדלו כבר בתחילת 2012. לפיכך הוחלט להפיק מהדורה מעודכנת, מתוקנת ומשופרת – תוך שמירה על מתכונת הקטלוג המקורי.

כ-250 בולים ותוויות בולים התווספו לקטלוג, מספר טעויות דפוס אותרו ותוקנו, וכ-100 תמונות של בולים שכבר הופיעו במהדורה הראשונה הוחלפו בתמונות איכותיות יותר, תוך הקפדה על שיקוף הצבעים המקוריים של הבולים.

מחיריהם של בולי ישראל לא השתנו בשנים האחרונות באופן משמעותי, אך כמה עשרות מחירים עודכנו על פי המגמות בשוק. רוב השינויים מעידים על עלייה במחיר, אולם היו גם ירידות.

בקטלוג מופיעים כל בולי ישראל שהונפקו עד חודש ספטמבר 2012.

מחירי הקטלוג:

- חברי התאחדות – 55 ש"ח ומשלוח ללא תשלום
- לכלל הציבור – 60 ש"ח + 10 ש"ח דמי משלוח

אמצעי תשלום:

- במשרד התאחדות בולאי ישראל, רחוב פינסקר 2 תל אביב
- המחאה לפקודת התאחדות ישראל לת.ד. 4523 תל אביב 61045
- באמצעות שירות PAYPAL לפקודת lilachgilad@netvision.net.il

התאחדות
בולאי
ישראל

גליון מס' 89
אלול תשע"ב – ספטמבר 2012
מחיר: 30 ש"ח
מנוי שנתי: 100 ש"ח

בהוצאת התאחדות בולאי ישראל
מען המערכת לפניות ולמנויים:

ת"ד 4523, ת"א 61045

טל: 03-6295547

פקס: 03-5259716

E-mail: ipf@netvision.net.il

http://www.israelphilately.org.il

מנכ"ל: טיבי יניב

עורך ראשי: משה רימר

עיצוב גרפי: א. אורן הפקות דפוס

הפקה: א. אורן הפקות דפוס

שדרות רוטשילד 109, ת"א

תוכן העניינים

- 4 • הנפקות חדשות בארץ
- 9 • תערוכת פריז
- 10 • שלושה מדורים – אספן אחד
- 12 • שעות – לא גרמים
- 13 • בית הספר הימי של בית"ר
- 16 • בולי ה-"טוגרה"
- 18 • יודאיקה
- 20 • הרים תנ"כיים בשמות ישובים
- 24 • דואר רשום עם תוויות מס"ד
- 27 • דואר צוללות
- 30 • הנפקת דצמבר 2012

בולי אבל

בחודש פברואר 2012 הנפיק השירות הבולאי בול חדש מן המניין שכותרתו "נזכור". בכך הצטרפה ישראל לרבות ממדינות העולם אשר הנפיקו בעבר בולים מיוחדים לצורך הודעה על מוות במשפחה.

בולי האבל מאפשרים לבני המשפחה לבטא את צערן בעזרת בולים הכוללים ביטוי של אבל על פי המסורת המקומית המקובלת בכל מדינה.

יש מדינות (דוגמת הולנד) שבחרו להנפיק בול בצבע שחור, בעוד אחרות (דוגמת בלגיה) עיצבו בולים עם נוף של שקיעה נוגה. בישראל בחרו לשלב בבול האבל נר נשמה דולק. להבת הנר נמשלת במסורת היהודית לנשמתו של האדם, והיא מבוססת על פסוק מספר תהילים (כ, כז) "נר ה' נשמת אדם".

נפטר בשיבה טובה מר אריה גלעדי (גיטלר) זקן סוחרי הבולים בישראל

אנו חברי עמותת סוחרי הבולים זוכרים אותך ומספרים דרך את סיפור העמותה שאתה היית בין מייסדיה ופעיל במסחר לאורך כל הדרך, כמעט עד יום מותך.

אריה גלעדי, שנולד ב־1916 בפולין למשפחה שעסקה במנסרת עצים, היה אספן בולים וספרים עתיקים עוד מבחרותו. אריה נהג לומר כי "תמיד הייתי אספן בולים". המשפחה הייתה ציונית, ואריה ז"ל עבד כמנהל עבודה במצבעה של דודו שהיה בעליה. עם כניסת הגרמנים ב־1939 לעיר לודז' נרצח דודו בעל המצבעה המשפחתית, ואריה ברח לרוסיה. במקום לקבל שם מקלט הוא נעצר ע"י הרוסים, אשר החליטו כי הפליט היהודי ששם משפחתו "גיטלר" הוא לא אחר מאשר בן משפחה של הצורך היטלר. לא עזרו כל הטעושים שהוא יהודי, והוא ברח מהנאצים הגרמנים. הרוסים "החכמים" לא השתכנעו כי הוא אינו בן משפחה של אדולף היטלר והושיבו אותו במחנה עבודה שם שהה במשך שלוש שנים בתנאים נוראיים.

אריה גלעדי ז"ל (מימין) עובד בחנות הבולים המשפחתית יחד עם בנו, יורם.

עם סיום המלחמה נודע לו שבת דודו עלזה נשארה בחיים. הוא חזר לפולין, שם נישאו השניים והחלו את מסעם ברחבי אירופה לכיוון ארץ ישראל. אריה ז"ל ואשתו עלזה תבדלו לחיים ארוכים עלו לארץ ב־1948. מאחר והיה בעל משפחה, חיפש אריה דרך להתפרנס וכל עיסוק היה טוב בעיניו העיקר להביא לחם הביתה.

בשנת 1954 נזכר אריה באהבתו הישנה, איסוף בולים, והחליט להפוך את התחביב למקצוע. בימים ההם פעלה בורסה של בולים ברחוב ביאליק בתל-אביב, ואריה, שידע עוד מהבית סדר, ארגון וניהול, ריכז את כל הסוחרים לארגון אחד והוא נבחר למזכיר סוחרי הבולים בישראל. עם כניסת בנו יורם לענף הבולאות, העסק שלו הפך ליצואן בולי ישראל לכל העולם.

בשנות השישים והשבעים של המאה הקודמת הייתה תקופת פיקוח על יצוא בולים, ואז נבחר מר אריה גלעדי ז"ל להיות המערך המקצועי לשווי אוספים מטעם אגודת סוחרי הבולים בישראל. במינוי זה החזיק אריה עד שנת 1978.

בשנת 1978 נכנס בנו יורם לעסק הבולים ומאז האב והבן עבדו בשיתוף פעולה מלא הן בעסק והן בארגון הסוחרים בישראל. מר אריה גלעדי ז"ל עבד כמעט עד יומו האחרון.

בחג פורים האחרון מלאו לאריה גלעדי 96 שנה. הוא זכה לראות בנים, נכדים ונינים, ואת ליל הסדר בשנה זו זכה לחגוג ברוב עם והדר עם כל משפחתו המורחבת בשמחה. בערב שביעי של פסח תשע"ב נדם ליבו.

יהי זכרו ברוך.

עמותת סוחרי הבולים בישראל

17/4/2012

מרכז שרשרת הדורות, הכותל המערבי
THE CHAIN OF GENERATIONS CENTER, THE WESTERN WALL

4.70	18.60	18.60	18.60	9.30 ש"ח	2180
		20.60			מי"ר

17/4/2012

תחיית הימאות העברית
THE RENAISSANCE OF JEWISH SEAMANSHIP

1.50	6.00	6.00	6.00	3.00 ש"ח	2181
1.50	6.00	6.00	6.00	3.00 ש"ח	2182
1.50	6.00	6.00	6.00	3.00 ש"ח	2183
4.50	18.00	18.00	18.00		סידרה
		20.00			מי"ר

NEGEV HOLYLAND STAMPS

- מתקיימות מכירות פומביות פעמיים בשנה
- המעוניין בקטלוג מתבקש לפנות אלינו
- מעוניינים תמיד בחומר למכירות פומביות או לקניה

- ISRAEL, INTERIM, BRITISH MANDATE, OTTOMAN PERIOD, JUDAICA
- AUCTION ARE HELD TWICE A YEAR

Please write for a catalogue
Ask about special low vendor commission rates
P.O.Box 8101 – TRENTON NJ 08650 USA
E-mail: LEADSTAMP@VERIZON.NET
Phone: 609-298-2891

עדכון קטלוג בולי ישראל

בקטלוג מופיעות העמודות הבאות:
מספר קטלוג, ערך נקוב, ארבעה מחירים לפי מצב הבול (לא חתום, עם שובל, חתום עם שובל, לא חתום בלי שובל, חתום בלי שובל).

20/3/2012

סמלים של שלום, בול משותף ישראל - סין
SYMBOLS OF PEACE, ISRAEL-CHINA JOINT ISSUE

1.00	4.00	4.00	4.00	2.00 ש"ח	2177
1.50	6.00	6.00	6.00	3.00 ש"ח	2178
2.50	10.00	10.00	10.00		סידרה
		12.00			מי"ר

17/4/2012

יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל
MEMORIAL DAY 2012

0.85	3.40	3.40	3.40	1.70 ש"ח	2179
		5.40			מי"ר

1.00	4.00	4.00	4.00	2.00 ש"ח	2190
1.00	4.00	4.00	4.00	2.00 ש"ח	2191
1.00	4.00	4.00	4.00	2.00 ש"ח	2192
1.00	4.00	4.00	4.00	2.00 ש"ח	2193
1.00	4.00	4.00	4.00	2.00 ש"ח	2194
1.00	4.00	4.00	4.00	2.00 ש"ח	2195
8.00	32.00	32.00	32.00	סידרה	
		34.00		מי"ר	

26/6/2012

המשחקים האולימפיים, לונדון 2012
THE OLYMPIC GAMES - LONDON 2012

1.00	4.00	4.00	4.00	2.00 ש"ח	2196
1.00	4.00	4.00	4.00	2.00 ש"ח	2197
2.30	9.00	9.00	9.00	4.50 ש"ח	2198
4.30	17.00	17.00	17.00	סידרה	
		19.00		מי"ר	

17/4/2012

HIGH PRIEST BREASTPLATE (2) אבני החושן (2)

1.50	6.00	6.00	6.00	3.00 ש"ח	2184
1.50	6.00	6.00	6.00	3.00 ש"ח	2185
1.50	6.00	6.00	6.00	3.00 ש"ח	2186
1.50	6.00	6.00	6.00	3.00 ש"ח	2187
6.00	24.00	24.00	24.00	סידרה	
		26.00		מי"ר	

17/4/2012

CHILDREN'S BOOKS ספרי ילדים

1.00	4.00	4.00	4.00	2.00 ש"ח	2188
1.00	4.00	4.00	4.00	2.00 ש"ח	2189

ביום חמישי 11.10.2012 בשעה 17:00

תתקיים

במוזיאון הדואר והבולאות ע"ש אלכסנדר

מוזיאון א"י תל-אביב, רח' לבנון 2 תל-אביב

הרצאתו של

ד"ר הדי פייבל

"חיטוי מכתבים בנסיכויות הדנובה"

היבטים של תולדות הדואר

ושל תימטיקה

4/9/2012

המקום הגבוה והנמוך ביותר בעולם – הנפקה משותפת
ישראל-נפאל

THE HIGHEST AND LOWEST PLACES ON EARTH:
ISRAEL-NEPAL JOINT ISSUE

2.50	10.00	10.00	10.00	5.00 ש"ח	2204
		12.00			מי"ר

4/9/2012

מועדים תשע"ג – חגי תשרי

FESTIVALS 2013 – THE MONTH OF TISHREI

1.00	4.00	4.00	4.00	2.00 ש"ח	2205
2.10	8.40	8.40	8.40	4.20 ש"ח	2206
3.10	12.40	12.40	12.40	6.20 ש"ח	2207
6.20	24.80	24.80	24.80		סידרה
		26.80			מי"ר

26/6/2012

HIGH PRIEST BREADPLATE (3)

אבני החושן (3)

1.50	6.00	6.00	6.00	3.00 ש"ח	2199
1.50	6.00	6.00	6.00	3.00 ש"ח	2200
1.50	6.00	6.00	6.00	3.00 ש"ח	2201
1.50	6.00	6.00	6.00	3.00 ש"ח	2202
6.00	24.00	24.00	24.00		סידרה
		26.00			מי"ר

26/6/2012

TEDDY KOLLEK MAYOR OF JERUSALEM

טדי קולק

4.70	18.80	18.80	18.80	9.40 ש"ח	2203
		20.80			מי"ר

4/9/2012

תיירות בישראל

TOURISM – VISIT ISRAEL

1.50	6.00	6.00	6.00	3.00 ש"ח	2211
1.50	6.00	6.00	6.00	3.00 ש"ח	2212
1.50	6.00	6.00	6.00	3.00 ש"ח	2213
4.50	18.00	18.00	18.00	סדרה	
		20.00		מי"ר	

4/9/2012

50 שנה לאיפ"א – ארגון השוטרים הבין-לאומי

IPA-INTERNATIONAL POLICE ASSOCIATION, ISRAEL – 50 YEARS

2.10	8.40	8.40	8.40	4.20 ש"ח	2208
		10.40			מי"ר

4/9/2012

בזכותם – תרומת האזרחים הותיקים למדינה

THANKS TO THEM – SENIOR CITIZEN'S CONTRIBUTION

4.70	18.80	18.80	18.80	9.40 ש"ח	2209
		20.80			מי"ר

4/9/2012

100 שנה לארגון הדסה

HADASSAH – 100 YEARS

2.10	8.40	8.40	8.40	4.20 ש"ח	2210
		10.40			מי"ר

תוויות ביול

סימה

2/8/2011

ויקימניה

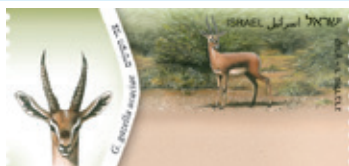

6.00	1.70 ש"ח	59
------	----------	----

סימה

13/9/2011

צבי שיטים

6.00	1.70 ש"ח	60
------	----------	----

סימה

22/11/2011

חג המולד

6.00	1.70 ש"ח	61
------	----------	----

תודה על תרומת בולים לנוער

- לרדי שכטמן, מרחובות
- לחגי פלג, מקיסריה
- לנינה בנצור מחיפה, לזכרו של מרדכי (מוטקה) בנצור ז"ל
- לנעמי ואהרון דוקטור, מזיכרון יעקב
- לפופר מיכאל, מירושלים
- לולדימיר ברדיצ'בסקי, ממצפה רמון
- לסיגל הבר, מכפר סבא
- לאגודת בולאי רחובות
- לשושנה יעקובוביץ, מראש פינה
- לאיפרגן דוד, מנתניה
- לארני דרוק, מתל-אביב
- למוטי קרמנר, מחיפה
- למשה קלמן, מקיבוץ להב
- לפלדשטיין שלום, מחיפה
- לבולי דיזיגוף (ברש), מתל-אביב
- לדפנה בר-חיים, מקרית חיים לזכרו של יהודה גרשוני ז"ל, מקיבוץ בת-זרע
- לאמנון אביסף, מקרית אונו
- לעמוס הכט, מנופית
- לג'ק לפידות, מהרצליה
- למרים רביב מהוד השרון, לזכרה של עליזה פיליפ ז"ל
- לשרי נבון מאשדוד, לזכרו של לוי נבון ז"ל
- למיכה דורון, מירושלים
- לא. בלום, מראשון לציון
- למרים גיל, מקבוצת גבע
- לרם חן, מבאר-שבע
- לרוני פיינגולד, לזכרו של זאב פיינגולד ז"ל
- לאלטשולר אברהם, מירושלים
- לאודי קויטנר, לזכרו של שמעון קויטנר ז"ל
- לדולב ישראל, מירושלים
- למשה ברכה, מרמת גן
- למיקי אופיר, מגבעתיים

תודה על תרומת ספרים לספרייה

- לחגי פלג, מקיסריה
- לרם חן, משאר-שבע
- ליגאל נתנאל, מגבעתיים
- לצביקה אלוני, משהם
- ללוין אבנר, מכפר סבא
- לגאנדי ברלין, מתל-אביב
- לרם חן, מבאר-שבע

קונים בלבד!

קונים אוספים ולוטים של מעטפות ומכתבים שעברו בדואר מפלשתינה וישראל

(לא מעטפות יום ראשון)

תשלום מייד

אמנות מוצרים בולאיים (ישראל) בע"מ

ט.ל. 03-5477966

סימה 1/1/2012

בעלי חיים ימיים בסכנת הכחדה

6.00 1.70 ש"ח

סימה 7/2/2012

שיקום אלמוגים

6.00 1.70 ש"ח 63 תב

סימה 17/4/2012

דולפינן מצוי

7.00 2.00 ש"ח 64 תב

סימה 26/6/2012

צב ים ירוק

7.00 2.00 ש"ח 65 תב

סימה 4/9/2012

דקר הסלעים

7.00 2.00 ש"ח 66 תב

תערוכת בולים אירופאית – פריז יוני 2012 / משה בורשטיין

מבוא

- **איתמר קרפובסקי** – "דואר תורכי בפלשתינה 1850-1918". האוסף קיבל 93 נקודות, מדלית זהב.
- **יעקב צחור** – "שימוש בבולי צרס משוננים בצרפת 1871-1878: תעריפים, נתיבים ונהלים". האוסף קיבל 91 נקודות, מדלית זהב.
- **משה בורשטיין** – "בלגיה". האוסף קיבל 87 נקודות, מדלית מוזהב גדול.

בחדש יוני האחרון (9-17 ביוני) נערכה בפריז תערוכת בולים אירופאית, בה השתתפו 34 מדינות החברות ב־FEPA. התערוכה התקיימה בגן בוטני מרהיב ביופיו בשם "Parc Floral de Paris", המכיל מספר אולמות וביניהם אולם תצוגה ענק שהיה במרחק רב מן הכניסה הראשית לגן.

ארגון התערוכה

ברצוני לציין שארגון התערוכה סבל מבעיות רבות שנבעו בעיקר מחוסר תשומת לב.

למרות שהתערוכה הוגדרה כאירופאית, והשתתפו בה נציגים מ־34 מדינות, לא היה בתערוכה כל שילוט באנגלית. גם צוות המזכירות של התערוכה גמגם באנגלית. בימים הראשונים של התערוכה הציל את המצב השופט ברנרד חימנז שתרגם את המידע עבור הקומיסרים, אולם כאשר הוא עזב שלושה ימים לפני הסיום, עברנו לתקשר בשפת "הסימנים".

קבלת האוספים על ידי המזכירות לפני התערוכה, ומסירתם לקומיסרים בסיומה, התקיימה באולם התצוגה בצורה חובבנית ולא מאובטחת, כאשר מסביב עדיין מסתובב קהל מבקרים ועובדים אחרים. כנראה הצרפתים סומכים על ניסים, ולמרבה המזל אף אוסף לא ניזוק ולא נעלמו פריטים.

טקס הפתיחה התנהל כולו בצרפתית, וכך גם הפלמרז. בשניהם לא נאמרה אפילו מילת ברכה אחת באנגלית לטובת המוזמנים מחו"ל. בטקס הפלמרז רק מקבלי פרס התערוכה באגף הלאומי והבינלאומי הזומנו לבמה. כאשר עלה לבמה המציג הצרפתי שקיבל את הפרס באגף הלאומי, הוא נשא נאום כחמש דקות בנוסח "פרסי האוסקר" בהוליווד.

השופטים לא ערכו קריטיק ליד מסגרות התצוגה, ולא ניתן למציגים פירוט של הניקוד.

התערוכות בארץ מאורגנות הרבה יותר טוב ועל כך אנו צריכים להודות לצוות העובדים של ההתאחדות.

מימין לשמאל: משה בורשטיין, יעקב צחור, איתמר קרפובסקי, צביקה אלוני (עומד).

הפעילות בתערוכה

כ־40% משטח התערוכה הוקצה לפעילות קהל המבקרים, שכמובן התנהלה בשפה הצרפתית. רוב הפעילות לא הייתה קשורה כלל לבולאות או איסוף בולים. מקצת מן הפעילויות עסק בהיסטוריה וגאוגרפיה של אגן הים התיכון, דוגמת מסעות אודיסאוס או סימון שבעת פלאי העולם העתיק על מפה אילמת. באזור זה גם היו דוכנים שמכרו ריבות ותבלינים.

במהלך ימי התערוכה (פרט לימי שבת וראשון) הובאו אל התערוכה קבוצות רבות של תלמידים, כולם בגילאי בית ספר עממי. עם זאת לא היו סיורי הסברה והדרכה לקהל המבקרים ליד מסגרות התצוגה – כפי שנהוג בארץ.

כ־30% מהשטח הוקצה לדואר צרפתי ולסוחרים, שרובם המכריע היו מקומיים. החומר הבולאי היה ברובו של בולי צרפת והמושבות. למסגרות התצוגה הוקצה שטח של פחות מ־30% משטח התערוכה. אזור זה חולק לשני אגפים עיקריים:

האגף הלאומי, שכלל אוספים מסוג תולדות הדואר, בולאות מסורתית, דואר אויר, גלויות מירב ועוד.

האגף הבינלאומי, שכלל אוספים מסוג בולאות מסורתית ותולדות הדואר בלבד.

בתערוכה השתתפו שלושה מציגים ישראלים שזכו להישגים מכובדים מאוד:

מימין לשמאל Janssen Cees הקומיסר ההולנדי, Von Sharpen Rainer הקומיסר הגרמני, Danon Jean-Paul עורך הירחון דאר עברי בצרפת ורעייתו, משפחת בורשטיין ו־Huys Jan המציג מליכטנשטיין.

שלושה מדורים – אספן אחד

רק אספן בלב ונפש מציג בתערוכה אחת שלושה אוספים מדורים שונים

מאת: הדי פייבל

השורשים הבולאיים שלי

איסוף בולים הוא דבר טבעי כאשר גדלים בבית מלא באלבומים וקטלוגים. רומניה של שנות השישים המוקדמות הייתה שוקקת חיים בולאיים. בכל רחבי רומניה התקיימו בימי ראשון מפגשים של בולאים, ובעיר הבירה בוקרשט בלבד היו מספר חוגים לבולאות. אנשים, שבחיי היום-יום היו טרודים בדברים אחרים, לבשו בסוף השבוע את מיטב בגדיהם ובסביבות השעה עשר התייצבו במקום המפגש כדי להחליף חומר בולאי ולשוחח על פריטים מיוחדים. בין אותם אנשים, ומדובר על מאות בכל מקום מפגש, הייתי גם אני, הילד הדי, יחד עם אבי, הנס פייבל ז"ל. שם למדתי להכיר איך מעריכים בולים, מה זו מעטפה עם חותמת מעניינת ואיך מטפחים את האוסף. ה"מודה" (האופנה) הייתה לאסוף מדינה מסוימת לפי מספר קטלוגי. אבא אסף רומניה, וניסה לשחזר אוסף שהוחרם ממנו ע"י השלטונות הפרו-נאצים בשנת 1941.

תחומי העניין הבולאי מתרחבים

בשנת 1972, אחרי שעלינו ארצה, התחלתי להתעניין בפעילות דואר ישראל בשטחים של יהודה ושומרון, עזה ורמת הגולן. אני מאמין שבכל עת ועת נכתב עוד פרט קטן בהיסטוריה של הדואר, ואני מנסה לבנות אוספים עדכניים במועד הקרוב לזמן התרחשויות. פריטים מהאוספים האלו הוצגו בתערוכת "ישראל '98".

יש הרבה קסם בחיפוש אחר פריטים מלפני מאה ומאתים שנה, והקסם גדל ככל שיש לגביהם יותר מידע. אולם אליה וקוץ בה. במקרים רבים הידע קיים והפריטים ידועים, אך המחירים של אותם פריטים גבוהים מאוד, ואינם בהישג ידם של רוב האספנים.

לפני כשלושים שנה התחלתי את שני האוספים התימאטים הראשונים שלי, כי רציתי לספר על הרפואה והצלב האדום באמצעות חומר בולאי. בפעם הראשונה הצגתי אותם בתערוכת ירושלים 1988. האוסף של הצלב האדום היה תלוי ליד אוסף אחר, הרבה יותר ותיק, אוספו של חברי הטוב מר משה מיכאלי. משה הדפיס חוברת הסבר על הצלב האדום שהייתה זמינה לכל המעוניין. לקחתי חוברת והתפלאתי מהידע הרב והחומר העשיר שהוצג בה.

האוסף השני שהצגתי נקרא תחילה בשם "רפואה". זכורה לי הפגישה הראשונה במועדון ירושלים עם מר יוגוצקי ז"ל ומר משה בורשטיין, אשר נתנו לי את האישור הראשוני להציג בתערוכה את שני האוספים התימאטים החדשים. אחרי התערוכה קבלתי שיחת טלפון מפרופ' עמנואל אילן ז"ל, שהזמין אותי לביתו. זכיתי למורה דרך שהוא מבכירי האספנים בארץ ובעולם. הבנתי שיהיה זה יומרני מידי להרכיב אוסף בנושא "רפואה", והחלטתי להתמקד בתחום מצומצם יותר. כך נולד האוסף שניקרא "המלחמה המתמדת במחלות זיהומיות".

מורכבותו של האיסוף התימאטי

לא פעם שמעתי כי בניית אוסף תימאטי היא הרבה יותר קלה מאשר בניית אוסף של תולדות הדואר או אוסף מסורתי. האמת היא שדברים אלו, שנשמעים גם היום בארץ ובחול, קצת פוגעים. בניית אוסף תימאטי ברמה טובה דורשת מן האספן הרבה מאוד ידע בולאי יחד עם היכרות מעמיקה, כללית ומקצועית, של הנושא בו בחר.

ידע בולאי משמעותו הכרת נושאים דוגמת תעריפי משלוח, דרכי העברת הדואר, מסירות מיוחדות, ומתן הסברים על טיסות מיוחדות והעברה באמצעות אניות. נשמע מוכר? בהחלט, המדובר בידע הנדרש בתחום תולדות הדואר.

מצד שני, צריך לחקור גם את הנייר, השינון, צורות ההדפסה וסימני המים. נשמע מוכר? בהחלט, המדובר בידע הנדרש בתחום האיסוף המסורתי.

אוסף תימאטי משמעותו מחקר בכל הכיוונים. הרבה מחקר. מי שנכנס לתחום התחרותי חייב לדעת שעל מנת להגיע להישגים, עליו למצוא פריטים טובים, מיוחדים. לא דווקא פריטים יקרים מאוד, אבל פריטים שלא רואים באוספים דומים. כל אחד יכול למצוא את ה"אני" שלו, ולהשתדל לאתר דברים סמויים ומעניינים.

הבחירה של הנושא היא עניין אישי של כל אחד מן האספנים, ותלוי מאוד בתחום בו הוא מתעניין. לעיתים זה קשור למקצוע בו הוא עוסק, ולפעמים לתחביב או לתחום עניין כללי. עם הזמן יעמיק האספן התימאטי את המחקר שלו ויהפוך למומחה בתחומו, תוך גילוי מתמיד של עוד ועוד פריטים חדשים.

ההיסטוריה המרתקת של הדואר

שואלים אותי לא אחת מדוע אני מתעניין ומרכיב אוספים בשלושה מדורים שונים (תולדות הדואר, מסורתי ולפי נושא, תימאטי). התשובה טמונה אי שם ברצון לדעת ולחקור.

כפי שכבר כתבתי בתחילת המאמר, המחקר של תולדות הדואר עניין אותי עוד מגיל צעיר. תמיד נמשכתי לתחום היסטוריה, ואף בחרתי להשלים דוקטורט בהיסטוריה של הרפואה. עד היום הצגתי שני אוספים ברמה בין לאומית במדור תולדות הדואר. הראשון "תולדות הדואר של נסיכויות הדנובה" והשני "חיטוי דואר באירופה בין השנים 1456-1900".

האוסף על תולדות הדואר של נסיכויות הדנובה החל להתגבש לפני כעשרים שנה. ימים רבים ביליתי בארכיב הלאומי בבוקרשט בירת רומניה ובארכיב של וינה. רק אחרי שאספתי מידע רב, המשמש אותי היום לכתוב ספר ראשון מסוגו על פרק היסטורי זה בתולדות רומניה, התחלתי להציג. לא פשוט לחקור מה היה לפני מאתיים שנה, בעיקר כשכתב היד על המעטפות לא תמיד קריא, וכתוב בקירילית ובשפה הרומנית הישנה שכמעט לא נשאר אדם היודע לקרוא אותה. אין ספק שמדובר באתגר. כולנו בולאים ויודעים כמה אושר כרוך באיתור פריט חדש או בפתרון חידה בולאית.

להתחקות אחר תולדות הדואר של עיר, אזור או מדינה, זו משימה לא פשוטה כלל ועיקר. כאשר עוברים לאוסף המכיל חומר ממדינות רבות, דוגמת אוסף חיטוי הדואר, המשימה הופכת למסובכת הרבה יותר. מדובר בחקירת חומר כתוב בשפות ישנות, לא תמיד קריא, ולפעמים השפה לא מוכרת כלל. כאן באים לעזרה החברים והמכרים

מכל העולם. אוסף חיטוי הדואר הוצג לראשונה בארץ בשנת 2005 בתערוכה הלאומית שהתקיימה בירושלים. מאז הוצג בשתי תערוכות FIP בתל אביב 2008 ובסופיה 2009.

חזרה למסורת

תוך כדי עבודה על האוספים השונים התחלתי להרהר על אפשרות בניה של אוסף מסורתי. משהו חדש, משהו שלא הוצג עד עתה. חשבתי על תקופת שינוי המטבע ברומניה בשנת 1952.

למה בחרתי בתקופה זו דווקא?

ראשית, כל הבולים נמכרו לצורך ביול. שנית, המעטפות מבולות עם בולים מעורבים. הנייר והשינון השתנו בין הסדרות. בגלל המהירות של ביצוע ההדפסים, תוך 10 ימים, נפלו טעויות רבות, חלקן נדירות מאוד. ישנם בולים מהתקופה הזו שידועים בשבע-עשרה עותקים בלבד!

את האוסף הצגתי לראשונה בתערוכה הלאומית עם השתתפות בין לאומית שהתקיימה בחודש נובמבר 2010 בירושלים. באותה תערוכה הצגתי גם אוסף תימאטי חדש ששמו "חיפוש אחרי מרפא".

דור ההמשך

הבת שלי, מיכל, גדלה כמוני בין מעטפות, בולים וספרים, עם הרבה תמונות, קטלוגים וירחונים. לפני כשש שנים מיכל הביעה את רצונה להתחיל לאסוף בולים בנושא קרוב לליבה, הידנזאורים. מאז 2006 התחילה להשתתף בתערוכות בארץ ובחול, כולל בתערוכות FIP, וזכתה להישגים נאים ביותר. דור שלישי לאספנים.

COLLECTIONS אוספים
Eitan Bar-Erez איתן בר-ארז

הערכה ושמאות
בולים • מטבעות
יודאיקה
קניה ומכירה

Appraisal & Evaluation
Stamps • Numismatics
Judaica
Buying & Selling

בניין כלל חנות 324, רח' יפו 97 ירושלים
Clal Building Store #324; 97, Yafa Street, Jerusalem
טל: 02-6259638 * נייד: 052-5974151

E-Mail: eitan-osafim@bezeqint.net

ההבדל הקטן בין שעות לגרמים...

מאת: אביב רויכמן

ב. בעברית - הודגשו המילים "דואר 24" וכן נוסף מקף לאחריהן: "דואר 24 - עד 50 גרם".

בולים חדשים מן המניין

בחודש ספטמבר 2008 הנפיק השירות הבולאי סדרת בולים מן המניין בנושא צמחי תבלין ומרפא. בסדרה הופיע בול "מרווה משולשת", ללא ערך נקוב, אשר הוחלט כי ישמש את שרות "דואר 24" שהושק באותו זמן.

שירות דואר 24 הינו שרות חדש וייחודי, במסגרתו התחייבה חברת הדואר כי המכתב יגיע לתיבת הדואר של הנמען למחרת. במילים אחרות "דואר 24" משמעותו היא שדבר הדואר יגיע ליעדו תוך 24 שעות (הסיסמה שליוותה את פרסום השירות הצהירה במפורש: "מהיום למחר"). התעריף לשירות הינו גבוה יותר מזה הרגיל (נכון ליום כתיבת המאמר, 3.20 ₪ למשלוח מכתב במשקל עד 50 גרם ובמעטפה עד 24 ס"מ, לעומת תעריף מכתב דומה רגיל הינו 1.70 ₪).

מאז ועד היום הגרסה המתוקנת ממשיכה להיות מודפסת. כך היה בהנפקת הסדרה השלישית של קונטרס "דואר 24" בחודש ינואר 2011. עם זאת, למיטב ידיעתנו, לא הונפק גיליון בולים רגיל בהדפסה חוזרת, והטעות המצחיקה של התרגום לערבית לא תוקנה.

שעות בערבית

מבט מעמיק בכול מגלה טעות גסה שנעשתה במהלך תרגום הכיתוב לשפה הערבית. בעברית נכתב: "דואר 24 עד 50 גרם". בערבית נכתב (בתרגום חופשי): "דבר דואר מן 24 עד 50 גרם". ניתן לנחש די בקלות כיצד אירעה התקלה. סביר להניח כי כאשר נמסר הבול במהלך הכנתו לתרגום לשפה הערבית, חשב מאן דהוא כי הבול אמור לשמש דברי דואר שמשקלם מ־24 גרם ועד 50 גרם. העדרו של המקף אחרי המספר 24 גרם מן הסתם לבלבול, והמספר 24 הובן על ידו כגרמים. קונטרס בולים "דואר 24", אשר בו הבולים הינם נדבקים מעצמם, הונפק במקביל בחודש ספטמבר 2008 עם אותה טעות. זמן רב חלף והטעות המצחיקה לא אובחנה. מעניין אם באותה תקופה בבתי הדואר במגזר הערבי נמנעו מלשלוח במסגרת השירות מעטפות השוקלות פחות מ־24 גרם..... רק בחודש ינואר 2009, כאשר הונפקה סדרה שניה (שתי מנורות) של הקונטרס, תוקנה הטעות: א. בערבית נכתב עתה (בתרגום חופשי): "דואר 24 - עד 50 גרם". (במקום "ע'רצ' ברידי" נכתב כעת "ברידי" והמילים "דואר 24 - עד" הודגשו).

בס"ד

Talia Stamps

טל: 052-3315322

קונה ומוכר בולי ישראל

שנתונים
מעטפות מיוחדות
גיליונות מיוחדים
מעטפות וגיליונות גנריים
תוויות קלוסנדורף, סימה
בולי זרחן שונים
אלבומיות ודפי מזכרת.

נייד: 052-3315322 טל: 03-7301142
moshe.aharon39@gmail.com

בית הספר הימי של תנועת בית"ר

מאמר קצר הסוקר פרק חשוב בתחיית הימאות העברית בעידן המודרני

מאת: אלכס זולבסקי

מבוא

בחדש אפריל 2012 הנפיק השירות הבולאי סידרה בת שלושה בולים שהוקדשו לנושא תחיית הימאות העברית. אחד מן הבולים מציג את הספינה "שרה א", ספינת האימונים ששימשה את חניכי הקורס הימי של תנועת בית"ר.

הרקע להקמת בית הספר הימי

בשנת 1931 התקיימה בעיר דנציג (כיום גדנסק) ועידה של ארגון בית"ר, במסגרתו התקבלה החלטה להכשיר צעירים יהודים להגנה עצמית. אחת הדרכים למימוש ההחלטה הזו התמקדה בהקמת בית ספר ימי. במחקר שערך היסטוריון איטלקי בשם אלברטו ביאנקו, נחשפו קשרים מסוימים שהתקיימו בין התנועה הרוויזיוניסטית ובין שלטונות איטליה הפאשיסטית בתקופה שקדמה למלחמת העולם השנייה. בעזרת קשרים אלו הצליחו אנשי בית"ר לקבל את הסכמתו האישית של בניטו

ROMANO HOUSE OF STAMPS Ltd. - M.R.M

*** חומר בולאי מגוון:

ארץ ישראל, מנדט, מנהלת העם, מדינת ישראל, אוטוגרפים.
חו"ל: אירופה, אסיה, אוספים, סדרות בודדות מכל התקופות.
נומיסמטיקה: מטבעות, שטרות מנדט, ישראל והעולם.

מעוניינים בחומר בולאי ללקוחותינו בארץ ובחו"ל.

כתובתינו: דזינגוף סנטר - תל אביב - ת"ד 23274 תל אביב 61231
שעות פתיחה: א'-ה' 9.30-20.00 - ו' 9.30-13.30

נציגים בלעדיים לאביזרים ואלבומי:
Exclusive Agency in Israel of LINDER
חבר באגודות: I.S.D.A. - I.F.S.D.A.

<http://www.romanoauctions.com>
Email: romano@stampcircuit.com

טל./פקס 972-3-5282790

למדו מקצועות הקשורים לדייג, ובהמשך עברו גם קורס של צלילה ואמודאות.

לקראת מסעה השלישי של "שרה א" הטילה איטליה מגבלות על מסלול ההפלגה. השלטונות האיטלקים, שבאותה עת ניסו להתקרב לעולם הערבי, התירו לספינה לבקר רק בנמלים איטלקיים ואסרו עליה לבקר בנמלים אחרים. אנשי בית"ר עקפו את האיסור על ידי כך שמכרו את "שרה א" לחברה צרפתית, אשר התירה לספינה לבקר גם בנמלים שהשלטונות האיטלקים אסרו את הביקור בהם.

הספינה "שרה א" עגנה בין השאר בנמלים של חיפה, סלוניקי, רודוס, תוניס, מרסיליה. בסוף דצמבר 1937 עגנה "שרה א" בנמל תוניס שם נתקבלה בקורת רוח על-ידי הנציגות הדיפלומטית האיטלקית, ובקבלת פנים נלהבת של הקהילה היהודית בעיר.

נתיב ההפלגה השלישית של "שרה א" ערער את היחסים בין הרוויזיוניסטים האיטלקים. ביום 31 באוגוסט 1938 שבו חניכי בית"ר לבית הספר לימאות בצ'יביטאווקיה ובכך סיימו את הכשרתם. באוקטובר 1938, בעקבות אישור החוקים נגד היהודים באיטליה, הפכה שהותם של חניכי בית"ר לבלתי אפשרית.

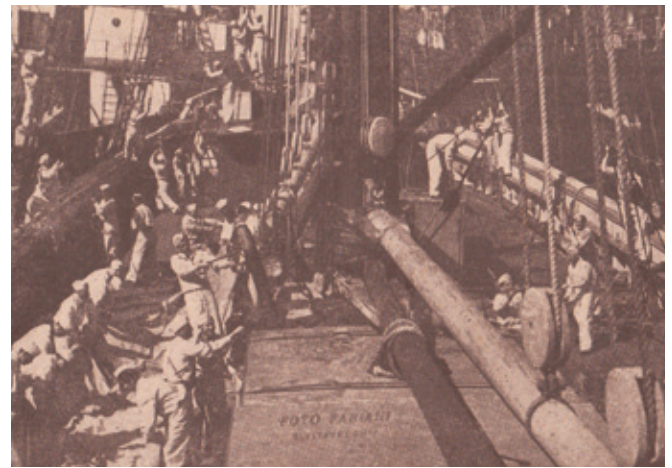
מסע פרידה

עם סיום לימודי המחזור האחרון בבית הספר, הפליגה "שרה א" לארץ ישראל לפעולת גיוס כספים וראווה. קבלת פנים נלהבת קידמה את הספינה בתל אביב, ולחיפה אף הגיעו קונסולים של איטליה. לאחר כחודש חזרה הספינה לאיטליה. באזור האי קורסיקה היא

מוסלמי להכשרת יהודים על אדמת איטליה, ובשנת 1934 הודיעה נציבות בית"ר באיטליה כי היא מצאה למטרה זו בית ספר מתאים בצ'יביטאווקיה (Civitavecchia) המוכן לקלוט חניכים מבית"ר. למנהל בית הספר מונה הקברניט ניקולה פוסקו (Nicola Fusco).

המחזור הראשון

הקורס הראשון בצ'יביטאווקיה החל ביום 28 בנובמבר 1934. תחילה, התאמנו חניכי בית"ר על ספינות שהועמדו לרשותם על-ידי בית הספר. בהמשך, פנה זאב ז'בוטינסקי לידיד עשיר בשם הנרי קרישנר (Henry Krichner) וביקש ממנו שיממן רכישת ספינה מיוחדת עבור חניכי הקורס הימי של בית"ר. היוזמה הצליחה, ונרכשה ספינה בנפח של 700 טון שנקראה בשם "שרה א" (Sara 1).

תמרוני התלמידים על הספינה "שרה א" (צילום של פוטו פביאני מצ'יביטאווקיה)

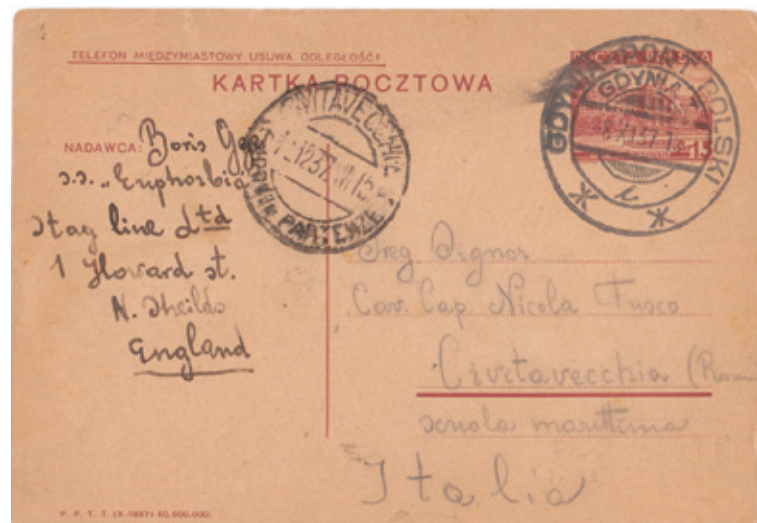
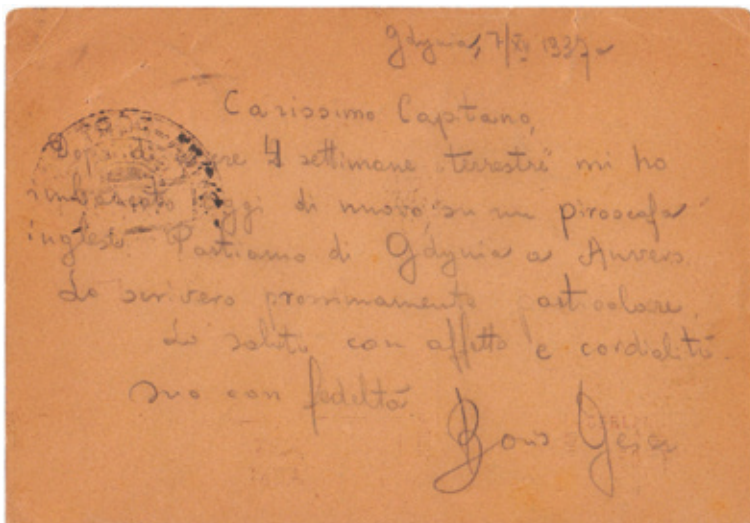

המחזור השני

הפלגת הבכורה של חניכי בית הספר הימי על סיפונה של "שרה א" גרמה מבוכה קשה לשלטונות איטליה. הספינה עגנה בנמל אלג'יר והחניכים שירדו לחוף במדים בצבע כחול לבן עוררו רגשות עוינים בקרב האוכלוסייה הערבית במקום. הצרפתים, ששלטו באלג'יר, מחו על כך בפני שלטונות איטליה. למרות המבוכה הדיפלומטית אישרו האיטלקים את המשך הפעלת התוכנית וביום 29 במרס 1936 נפתחה שנת הלימודים השנייה של חניכי בית"ר בבית הספר הימי בצ'יביטאווקיה. 49 חניכים הגיעו מפולין, רומניה, ליטא, גרמניה, אוסטריה, לטווייה, צ'כוסלובקיה, לוב ורודוס. כמחצית החניכים הגיעו מפולין. ביום 20 באוקטובר 1936 אישר הדוצ'ה את הפלגתה השנייה של "שרה א". הפלגה זו עברה ללא כל אירועים מיוחדים.

המחזור השלישי והאחרון

המחזור השלישי של חניכי בית"ר בצ'יביטאווקיה נפתח ביום 1 בפברואר 1937 עם 50 חניכים רשומים. תוכנית הלימודים במחזור זה הורחבה, ונוספו קורסים שלא נלמדו בשני המחזורים הקודמים. חניכי בית"ר

העדות הבולאית

בדצמבר 1937 כתב בוריס ג'יי, שהיה ככל הנראה אחד מהבורגים של המחזור הראשון, לקפיטן פוסקו גלויה מעיר הנמל הפולנית גדיניה.

בוריס כתב:

קפטן יקר

אחרי שהיו לי 4 שבועות על הקרקע חזרתי לאוניה, היום על אוניה אנגלית. מפליגים מגדיניה לאנטוורפן. אכתוב לך בקרוב בפרטים. ד"ש חמה, כל טוב, שלך במהימנות בוריס ג'יי.

נקלעה לסערה, עמדה לטבוע, והיה צורך לפנותה. על פי מסורת רבי החובלים נשאר הלפרין לבדו על סיפונה, ונטש אותה רק כשאפסו הסיכויים להצילה.

למרות תקופת הפעילות הקצרה הייתה לבית הספר חשיבות רבה בחידוש הפעילות הימית בקרב יהודי ארץ ישראל בעידן החדש. בוגרי בית הספר השתלבו בכל ענפי הספנות של מדינת ישראל הצעירה, ובין בוגרי בית הספר ניתן למנות את שלמה אראל, לימים מפקד חיל הים.

המאמר הסתמך על עבודתו של יוסף אלג'י בנושא בית הספר לימאות בצ'ביטאווקיה.

בולי תל אביב (י. צחור) בע"מ TEL-AVIV STAMPS. (Y. TSACHOR) LTD.

מכירה על פי הצעות מחיר בכתב (Mail Auction)

מוקדמים, מנדט, מנהלת העם, דאר עברי
ישראל, חו"ל, יודאיקה, גלויות, ספרים
קטלוג מאויר חינם

ת.ד. 16218 תל-אביב, טלפון: 03-5226294, פקס: 03-5245088

בולי הטוגרה

תיאור הבולים הראשונים של האימפריה העות'מאנית

מאת: רפי נחום

התחלה מאוחרת

במחצית המאה ה-19 סבלו שירותי הדואר של האימפריה התורכית מהזנחה ומחוסר פיתוח, ומרבית האוכלוסייה, שלא ידעה לקרא וכתוב, לא נדרשה כלל לשירותים אלו. בשנת 1840 נפתח אמנם לראשונה שירות דואר לטובת הציבור, אולם בכל השטח העצום עליו שלטו התורכים הוקמו בעשרים השנים הראשונות לקיום השירות 63 בתי דואר בלבד.

מענה לחלק מן החוסר ניתן על ידי בתי הדואר הזרים שנפתחו בערים שונות ברחבי האימפריה העות'מאנית. בלחץ מעצמות אירופה התירו התורכים להפעיל את בתי הדואר הזרים, והסכמים שכאלו נחתמו עם רוסיה (1720), אוסטריה (1739), צרפת (1812), בריטניה (1832), ויוון (1834), כמו גם עם גרמניה, איטליה, פולין ורומניה.

תחילתו של שינוי

בשנת 1861 עלה לשלטון בתורכיה השולטן עבד אל עזיז, שהחל בביצוע שורה של רפורמות ברחבי האימפריה. הוא חידש את הצי התורכי והפך אותו לשלישי בגודלו בעולם, סלל את קו הרכבת הראשון, פתח בורסה, והקים את המוזיאון הארכיאולוגי של איסטנבול. כחלק מן הפתיחות אל המערב ואימוץ תהליכים של מודרניזציה, אימץ השולטן במהלך שנת 1862 את יוזמתו של שר הדואר אגא אפנדי והורה להיערך להנפקת בולי הדואר הראשונים של תורכיה.

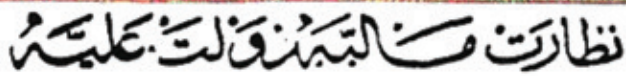
עיצוב הבולים

מלאכת הכנת הבולים הוטלה על אנשי המטבעה הממשלתית של איסטנבול, אשר שילבו בעצוב הבול את סממני השלטון העיקריים. במרכז עיצוב הבול שובצה ה"טוגרה" של השולטן עבד אל עזיז, המהווה את סימן ההיכר של השליט ואת חתימתו הרשמית. מתחתיה שולב חצי סהר ובתוכו, בתורכית עות'מאנית ובאותיות ערביות, נרשמו המילים (Devleti Aliye Osmaniye) "האימפריה העות'מאנית הנעלה". בין פיתולי העיטור שבתחתית הבול נרשם הערך הנקוב שלו בספרות (ערביות) ובמילים.

נקבע כי תהליך ההדפסה יתבצע בשני שלבים, כחלק מתהליכי הבקרה שנועדו להבטיח את הניהול הכספי הנכון של הבולים היקרים. השלב הראשון של הדפסת גיליונות הבולים יתבצע בשטח המטבעה הממשלתית, אולם בולים אלו לא יהיו תקפים עד לביצוע השלב השני. סוכם כי הגיליונות המודפסים יועברו לידי אנשי משרד הכספים, שם יטביעו על הבולים באמצעות חותמת גליל רצועה צבעונית שתאשר את כניסתם לתוקף. הרצועה הצבעונית הכילה, בנגטיב, כתובת האומרת (Nazareti Maliye devleti aliye) "משרד הכספים של הממשל האימפריאלי".

בול בעל ערך נקוב של 20 פרה

הכיתוב על רצועת הביקורת הצבעונית (צילום ותעתיק)

הערכים הנקובים של הבולים

הסדרה הראשונה שהנפיקה תורכיה כללה ארבעה בולים בעלי הערכים הנקובים הבאים: 20 פרה, 1 גרוש, 2 גרוש, 5 גרוש. בנוסף, הונפקו ארבעה בולים נוספים בעלי ערכים נקובים דומים אשר נועדו לשמש כבולי דמי דואר (TAKSE PULLARI).

כל הבולים, הן הבולים הרגילים והן הבולים מסוג "דמי דואר" הודפסו בדיו בצבע שחור. כדי לאפשר לציבור להבחין בקלות בין בולי הסדרה, הודפס כל אחד מן הבולים הרגילים על נייר הצבוע בצבע שונה. ארבעת בולי "דמי דואר" הודפסו כולם על נייר בצבע אחיד. הנפקת הבולים בוצעה בשלוש הדפסות שונות, שכל אחת מהן כללה, כפי שהוסבר, שני שלבים שונים.

בנוסף לבולים הרגילים הוכנו בהדפסה זו גם ארבעת הערכים של הבולים מסדרת דמי דואר. בולים אלו הודפסו בצבע שחור על נייר בגוון אדום-חום. תהליך ההדפסה לא הצליח לשמור על צבע אחיד של הנייר, כך שנוצרו בולים המודפסים על נייר אדום, נייר חום וכאמור, נייר אדום-חום. כל רצועות הבקרה של בולי דמי הדואר הודפסו בצבע כחול.

ארבעת הבולים מסדרת דמי דואר

הדפסה שלישית - השלמה

הבולים השימושיים ביותר היו אלו בעלי הערכים הנקובים של 20 פרה ו-1 גרוש. בולים אלו אזלו במהירות מן המלאי והיה צורך להדפיס מלאי נוסף מהם:

בול בערך נקוב של 1 גרוש מודפס על נייר עבה

(1) 20 פרה - הודפס בצבע שחור על רקע צהוב. רצועת הבקרה הוטבעה בצבע אדום.

(2) 1 גרוש - הודפס בצבע שחור על רקע סגול. רצועת הבקרה הוטבעה בצבע אדום.

בניגוד לבולי ההדפסה הראשונה והשנייה שיוצרו על נייר דק, בוצעה ההדפסה השלישית על גבי נייר עבה. צבעי ההדפסה השלישית זהים לאלו של ההדפסה השנייה.

לסיכום

בתורכיה, כבארצות רבות אחרות, לא קיים ארכיון מסודר שתיעד את תהליך ההדפסה של הבולים הראשונים. מידע רב חסר על תהליך ההדפסה ועל נושאים בסיסיים דוגמת מבנה גיליון ההדפסה של הבולים השונים. לא ידוע כמה עותקים הודפסו מכל אחד מן הבולים, אשר היו בשימוש כשנתיים בכל רחבי האימפריה העות'מאנית, אולם ניתן להעריך כי מספר זה היה קטן יחסית להנפקות המאוחרות יותר. בולי הטוגרה נמנים על הקלאסיקה של עולם הבולאות.

הדפסה ראשונה - הדפסת ניסיון

ביום 1 בינואר 1863 הודפסו הבולים הראשונים של תורכיה. הדפסה זו כללה רק שניים מתוך ארבעת הבולים הרגילים של הסדרה:

(1) 2 גרוש - הודפס בצבע שחור על רקע כחול כהה. רצועת הבקרה הוטבעה בצבע אדום.

(2) 5 גרוש - הודפס בצבע שחור על רקע וורוד. רצועת הבקרה הוטבעה בצבע כחול.

כאשר הועברו גיליונות הבולים אל משרד הכספים לצורך הוספת רצועות הבקרה הצבעוניות, התברר שעקב חוסר תכנון לא השאירו מקום בין הבולים עבור רצועות הבקרה, ואלו הסתירו את הבולים עצמם. הטעות הזו תוקנה לקראת ההדפסה השנייה.

הדפסה שנייה - ההדפסה העיקרית

ביום 12 בינואר 1863 בוצעה ההדפסה העיקרית של בולי הטוגרה. הדפסה זו כללה את כל בולי הסדרה:

(1) 20 פרה - הודפס בצבע שחור על רקע צהוב. רצועת הבקרה הוטבעה בצבע אדום.

(2) 1 גרוש - הודפס בצבע שחור על רקע סגול. רצועת הבקרה הוטבעה בצבע אדום.

(3) 2 גרוש - הודפס בצבע שחור על רקע כחול. רצועת הבקרה הוטבעה בצבע אדום.

(4) 5 גרוש - הודפס בצבע שחור על רקע וורוד. רצועת הבקרה הוטבעה בצבע כחול.

בהדפסה זו ארגנו את הבולים בגיליון בצורה לא שגרתית, כך שכל אחת מן השורות הודפסה כשהיא הפוכה יחסית לשורה שמתחתיה. בצורה זו נוצרו צמדים של "ראש לראש" ו-"רגל לרגל" לסירוגין. בכל שתי שורות הושאר מרווח גדול יותר בין שורות הבולים, על מנת לפנות מקום להטבעתה של רצועת הבקרה.

מימין, צמדה של בולים בערך של 20 פרה משורות הצמודות "ראש לראש". משמאל צמדה של בולים בערך של 1 גרוש משורות הצמודות "רגל לרגל". במרווח זה שולבו רצועות הבקרה.

ארקדי איסקוביץ רייקין

ארקדי איסקוביץ רייקין, שחקן ובמאי מוערך בתיאטרון הרוסי, הונצח לאחרונה ברוסיה באיגרת בולאית נאה. רייקין נולד בלטביה (1911-1987), בן למשפחה יהודית שישבה בעיר ריגה. כבר בשנת 1935 הקים תיאטרון הומוריסטי בלנינגראד, ועם השנים גילם דמויות רבות שזכו לפרסום רב. הוא זכה בתואר "אמן העם הסובייטי", שהיה התואר הגבוה ביותר שהוענק בברית המועצות לעוסקים באמנות. רייקין, שגם אשתו, בנו ובתו היו שחקני תיאטרון, מאויר באיגרת כשהוא מגלם חלק מן הדמויות שהקנו לו את פרסומו. לרגל הופעת האיגרת הונפקה גם חותמת מיוחדת המציגה את דמותו של השחקן המוערך.

תרומת קפריסין הטורקית לאלבום בולי היודאיקה

החתונה המדוברת של הנסיך וויליאם ובחירת לבו קייט מידלטון צרפו אל אלבומי היודאיקה מדינות חדשות שלא נכללו בהם עד כה, וזאת בזכותה של הנסיכה החדשה שהצטרפה לבית המלוכה הבריטי. אימה של קייט היא יהודייה ששם נעוריה בטרם נישאה לאדון מידלטון היה קרול גולדסמיט. אספני היודאיקה מאחלים לבני הזוג הצעיר נישואים מאושרים ויציבים, וכך יזכו לצרף בעתיד לאוספיהם את מלך בריטניה ורעייתו קייט, המלכה היהודייה.

אריק בראור באוסטריה

אריק בראור הוא צייר יהודי-אוסטרי בעל קשר חם לישראל, ולא רק בזכות נעמי, אשתו הישראלית, בת למשפחה תימנית. רבים מצוירו נמצאים בארץ, וציור הקיר הגדול שיצר על חזית קניון קסטרא בדרומה של חיפה נחשב לגדול ביותר מסוגו בעולם. ביום 14 באוקטובר 2011 הנפיק דואר אוסטריה בול מיוחד ועליו אחד מצוירי המוקדש לספר שיר השירים.

מאת: אריה לין

גיבור סובייטי חדש

רוסיה ממשיכה לספק לנו פריטי יודאיקה חדשים. לאחרונה הנפיק דואר רוסיה איגרת מאוירת לכבודו של גיבור ברית המועצות אפרים מוסייביץ, הידוע בשם פומין - אפרים מוסייביץ (1909-1941). פומין נולד במשפחה יהודית בשם קוליסקי. כמקובל, החליף מאוחר יותר את שמו לשם שנשמע יותר רוסי... פומין היה קומיסר פוליטי ונתפרסם במיוחד בזכות גבורתו בקרב על מצודת ברסט.

ביום 22 ביוני 1941, עם פרוץ המתקפה הגרמנית על ברית המועצות (אשר נודעה בשם "מבצע ברברוסה"), נזדמן פומין במקרה אל מצודת ברסט. הוא היה מתוכנן לנסוע לחופשה, אולם לא הצליח להשיג כרטיסים לרכבת וכך נותר במצודה ביום המתקפה. בהיותו הקצין הבכיר במקום הוא קיבל את הפיקוד על המצודה, והצליח בקושי רב להחזיק מעמד מספר ימים עם חיל המצב המצומצם שעמד לרשותו. למרות מעשי הגבורה הרבים הצליחו הגרמנים להכניע את חייליו של פומין, והוא נלקח בשבי. הגרמנים זיהו אותו כקומיסר וכיהודי, הוציאו אותו מיד להורג. הוא נורה ונהרג ביום 30 ביוני 1941.

בול "עברי" בצ'כיה

בול זיכרון נאה ומעניין הופיע לאחרונה בדואר צ'כיה לציון מלאת 500 שנה לביצוע ההדפסה הראשונה בכתב עברי בצ'כיה. עיצוב הבול כולל שני עמודים מסוגננים (המייצגים ככל הנראה את עמודי יכין ובוועד שהוקמו בחזית בית המקדש) וביניהם משולבת האות העברית "א".

במדבר סיני מוריד במצוות האלוהים לבני ישראל הרעבים את המן מן השמיים. האיור מציג את המסופר בספר שמות, פרק טז, פסוק ד.

הבנקאי קרונברג בבול פולני

היהודים נודעו כאנשי כספים טובים, שידעו לחבור אל השליטים ולסייע בידם לפתח את כלכלת המדינה. במערכת יחסים שכזו (לה מקובל לקרא כיום "יחסי הון שלטון") ניתן לכלול ללא כל ספק את הבנקאי הפולני ליאופולד סטיניסלב קרונברג (1812-1878). ליאופולד היה בנו של שמואל אליעזר קרונברג, בעל בנק בוורשה,

נצר למשפחת רבנים חשובה. הוא היה בעל השכלה כללית רחבה, אותה רכש באוניברסיטאות של המבורג וברלין. בשנת 1851 ייסד את בנק ליאופולד קרונברג, שהיווה את עמוד התווך של הכלכלה בפולין. בבעלותו היה מפעל הטבק הגדול בוורשה, אשר העסיק למעלה מ-700 עובדים. הוא החזיק מניות במפעל הפלדה ובמפעלי הסוכר, ומימן קווי מסילת ברזל. העיתון "גזטה פולסקה" (העיתון הפולני) היה בבעלותו, והוא היה פעיל פוליטי בחוגים שתמכו בצאר הרוסי.

כדי להשתלב בחוגים הגבוהים של החברה הפולנית המיר קרונברג היהודי את דתו והפך לנוצרי פרוטסטנטי. הוא קבור כיום בחלקת הקבר המשפחתית שבבית הקברות האוונגלי בוורשה. בבול מופיעה דמותו של קרונברג על רקע הארמון שבנה. הארמון נהרס בשנת 1939 בהפצצות הנאצים עם פרוץ מלחמת העולם השנייה.

טיטיניק והנקודה היהודית

בין הנוסעים הרבים שמצאו את מותם בספינת הטיטיניק היו גם בעלי הספינה היהודים, איזידור ואידה שטראוס, וכן התעשיין היהודי בנג'מין גוגנהיים. בזכות עובדה זו נוהגים אספני היודאיקה לצרף את בולי הטיטיניק אל אלבום הבולים היהודי.

על הספר שבתחית הבול רקומות בגרמנית המילים "שיר השירים" (Das Lied der Lieder). במבט מקרוב ניתן לראות כי הצייר שילב במחשוף החולצה של הנערה שבתמונה את המילים "שיר השירים" גם באותיות עבריות (מתוך החולצה מבצבץ רק חלקן העליון של האותיות העבריות).

בולי תנ"ך בפורטוגל

דואר פורטוגל הנפיק בשנת 2012 סידרה בת ארבעה בולים המוקדשים לסיפורי המקרא. שניים מן הבולים מתארים אירועים מן הברית החדשה, ושניים אחרים מתמקדים באירועים מן התנ"ך, הוא "הברית הישנה" במסורת הנוצרית.

הכותרת שהעניק הדואר הפורטוגלי לבולים אלו היא "התמונה והמילה הכתובה". בבולים מוצגים, זה בצד זה, ציטוט של הפסוק מן התנ"ך והתמונה המציגה את האופן בו ראו האמנים בדמיונם את האירוע המתואר בטקסט.

הבול הראשון בסדרה מציג את בריאת אדם וחווה על פי ספר בראשית, פרק א, פסוקים כז-כח. הבול השני מתאר את משה רבנו

"הרים תנ"כיים" בשמות יישובי ארה"ב

רשימה מקיפה של יישובים ובתי דואר בארצות הברית ששמותיהם מתבססים על הרים המוזכרים בתנ"ך

מאת: פרופ' אברהם בלום

מבוא

בין מאות היישובים בארצות הברית הנושאים שם הלקוח מן התנ"ך, לא מעטים בחרו בשם של הר תנ"כי. חלק מיישובים אלה מעדיפים לרשום את שמם במסמכים רשמיים עם הקידומת Mount באופן מלא, בעוד אחרים בוחרים בקיצור Mt. למעשה בחיי היום יום אין הם מקפידים על הנוסח הרשמי, ומשתמשים בשתי הקידומות על פי הנוחות. בכתבה זו אשתמש לגבי שתי הקבוצות בקידומת החסכונית Mt. קבוצה שלישית של יישובים מוותרת לגמרי על ציון המילה "הר" בשם. בין המדינות של ארצות הברית שבהם קיימים יישובים עם שם של הר תנ"כי בולטת פנסילבניה, בה נוכל למצוא יישובים עם שמות דוגמת ארט, הר בית-אל, גלבע, חורב, הר חברון, הר נבו, פסגה ותבור. פנסילבניה ידועה כמדינה רביגונית מבחינה דתית. קבוצות דתיות רבות התיישבו בחלק ההררי שבמרכז המדינה, דבר שהשפיע על בחירת שם היישוב.

להלן רשימת המקומות בעלי שם תנ"כי והסיבה לבחירת השם (כאשר הסיבה ידועה).

(הר) בית-אל

Mt. Bethel PA (פנסילבניה). מבין עשרות מקומות בארצות הברית שקיבלו את השם בית-אל יש כנראה רק אחד שהקדים את התואר "הר" לפני השם בית-אל. היישוב שהיה כנראה על גבעה, התפתח ממקום ששימש להתכנסויות של הקהילה המורבית הדתית מאוד. לא רחוק מבית-אל זה נמצא Bethlehem PA.

גלבע

בארצות הברית אין יישוב עם בית דואר הנקרא Mt. Gilboa.

ב-Gilead LA (לואיזיאנה) נסגר סניף הדואר שנה אחת אחרי החתמת הגלויה ששלחתי.

ב-Gilead ME (מיין) סגרו את סניף דואר ב-1955. הדואר מגיע עכשיו דרך סניף הדואר הלא פחות תנ"כי ב-Bethel ME.

ב-Gilead MO (מיסורי). השם נלקח מהתנ"ך. סניף הדואר נסגר כבר ב-1905.

ב-Gilboa NY (ניו יורק). כאשר התושבים חפשו שם ליישובם הם פתחו את התנ"ך באופן אקראי והשם הראשון שבו נתקלו היה הגלבע.

ב-Gilboa OH (אוהיו) קיבל את שמו מהר הגלבע התנ"כי.

לגבי Gilboa WV (וירג'יניה המערבית) לא ברור אם השם נבחר ישירות מהתנ"ך או אם מייסדי היישוב החדש באו מאיזה גלבע אחר.

(הרי) גלעד

Mt. Gilead NC (צפון קרוליינה) נקרא על שמה של כנסייה.

ב-Mt. Gilead OH (אוהיו) יצרו צרי וזכרו ב-"צרי הגלעד" התנ"כי ששמו הלך לפניו.

לשלושה יישובים נוספים קוראים Gilead (בלי התוספת "הר"), אך סניפי הדואר שלהם נסגרו מזמן:

הר הזיתים

Mt. Olive AL (אלבאמה) נקרא על שם הכנסייה הבפטיסטית הנמצאת במקום גבוה. שימו לב להיפוך המספרים 1 בציון השנה (1961) בחותמת.

Mt. Olive IL (אילינוי) נוסד ב-1846 על ידי גרמנים שנתנו למקום את השם Oelberg (הר הזיתים בגרמנית). כמו במקומות רבים, בחנות הראשונה שבנו הייתה גם נקודת דואר. Mt. Olive NC (צפון קרוליינה). היישוב הוקם במקום הגבוה ביותר בסביבה, והמוטיבציה הייתה דתית.

(הר) כרמל

Mt.Carmel IL נוסד על ידי מתודיסטים.
Mt. Carmel PA. הסביבה ההררית הזכירה
למייסדים את הכרמל התנ"כי.

Mt. Carmel SC (דרום קרוליינה) קיבל
את שמו מהכרמל התנ"כי.
Mt. Carmel UT (יוטה). המנהיג המורמוני
Joseph Young קבע שהמקום דומה להר
הכרמל בארץ הקודש.

Carmel CA קיבל את שמו לזכר המיסיון
ע"ש כרמל.
Carmel ME נקרא על שם הר הכרמל
התנ"כי.

Carmel NY דומה לכרמל המקורי.
Carmel ND (דקוטה הצפונית). ברשותי
חותמת מיום 20.9.1965. בינתיים נסגר סניף
הדואר.

הטרולים מטיילים ברחוב הראשי של הכפר,
כגימיק למשיכת תיירים.

(הר) חרמון

Mt. Hermon CA היה ה"מחנה" הנוצרי הראשון
מערבה מהמיסיסיפי שבו נפגשו וקיימו כנסים
לתפילה ולשמיעת דרשות. גם עכשיו סניף
הדואר נמצא בתוך מרכז כנסים נוצרי.
Mt. Hermon KY (קנטקי). הרקע למתן
שם המקום תנ"כי.

Mt. Hermon LA. היישוב קיבל את שמו
כי הכנסייה הבפטיסטית נמצאת בראש גבעה.
Mt. Hermon NJ (ניו ג'רסי). השם נלקח
מהתנ"ך. סניף הדואר נסגר כבר ב1901.
Hermon IL (בלי הקידומת "הר") קיבל
את שמו על שם כנסייה.
Hermon NY (ניו יורק). סניף דואר פעל
כבר ב1828, עוד לפני שהכפר זכה לשם
התנ"כי שלו.

(הרי) יהודה

Mt. Judea, AR, בהרי ה-Ozarks, הוא כנראה
סניף הדואר היחיד בשם זה.

Mt. Olive AR (ארקנסו). השם נלקח
מהתנ"ך. סניף הדואר נסגר ב1960.

Mt. Olive MS (מיסיסיפי). הכנסייה ובית
הדואר נמצאים במקום הגבוה ביותר ביישוב.

(הר) חברון

יש בארצות הברית מעל 20 מקומות הנקראים
חברון ושיש להם סניף דואר. לשמות של כולם
(פרט לאחד) יש רקע תנ"כי. משום מה ב-Mt.
Hebron AL (אלבאמה) ו-Mt. Hebron CA
(קליפורניה) "שמו" את חברון על הר. סניפי
הדואר בשני היישובים נסגרו.

הר חורב

Mt. Horeb WI (ויסקונסין) קיבל את שמו
מכומר מתודיסטי. הכפר מתיימר להיות
"הבירה העולמית של הטרולים" - הגמדים
האגדיים השוכנים בדרך כלל במערות
בסקנדינביה. רק בהר חורב של ויסקונסין

(הר) לבנון

בעשרים מדינות של ארה"ב יש לא פחות מ-36 יישובים בשם לבנון ולכולם קשר לתנ"ך. רק לואיזיאנה ופנסילבניה הקדימו לשם לבנון את הקידומת "הר". Mt. Lebanon, PA ו-Mt. Lebanon, LA. סניף הדואר של לבנון בלואיזיאנה נסגר כבר ב-1955.

ל-16 מקומות יש תוספת אחרי השם לבנון: Lebanon Church VA, L, Lebanon Springs NY או קידומת (New, South) וכו'. ב-11 מקומות שבהם גדלים עצי ארז נזכרו המייסדים בארזי הלבנון ולכן קראו ליישוב בשם לבנון.

בולטת הנאמנות שבה שמרו יוצאי Lebanon CT (קונטיקט) על שם המקום שממנו יצאו לחפש אופקים חדשים. הם ייסדו בניו המפשייר את היישובים Lebanon NH ו-West Lebanon NH ובמדינת ניו יוק את Lebanon NY, את Lebanon NY Center New Lebanon, את Lebanon NY Center NY ואת Lebanon NY Center NY. גם מיישובים אחרים שנשאו את השם לבנון יצאו אנשים שקראו למקום ההתיישבות החדש בשם היישוב שממנו באו. כך למשל, באו המייסדים של Lebanon MO (מיסורי) ושל Lebanon OR (אורגון) מ-Lebanon TN (טנסי), אלה ב-Lebanon SD (דקוטה הדרומית) באו מ-Lebanon IN (אינדיאנה) ואנשים מכת ה-shakers עברו מ-Lebanon NH ל-Lebanon NY.

(הר) מוריה

תושבי Mt. Moriah MO במיסורי היו היחידים בארצות הברית שקראו ליישובם Mt. Moriah. הר מוריה זה נמצא בקרבת ביתניה וגושן. אין פלא שהמקומיים קוראים לאזור Bible County.

גם Moriah NY ו-Moriah Center NY נמצאים בהרים ולכן נזכרו תושביהם בהר מוריה, אך הם לא הוסיפו את הקידומת Mt לפני שם המקום.

(הר) נבו

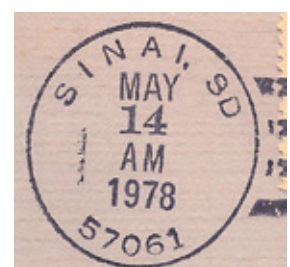

משבעה מקומות עם סניפי דואר וקשר לתנ"ך רק Mt. Nebo WV (בווירג'יניה המערבית) מקדים Mt לפני שם המקום, אבל גם היישובים האחרים הנושאים את השם Nebo (ב-IL, KY, NC) קיבלו את שמם לזכר ההר שממנו משה רבנו ראה את הארץ המובטחת ולא זכה לדרוך על אדמתה. Nebo MO ו-Nebo VA (וירג'יניה) נקראים על שם כנסייה.

(הר) סיני

בארה"ב יש שני יישובים בעלי סניף דואר שזכו בשם סיני. המייסדים של Mt. Sinai NY פתחו את התנ"ך באקראי והשם הראשון שקראו היה הר סיני.

גם Sinai SD (בדקוטה הדרומית) זכה בשמו, כי נותני השם נזכרו בחשיבות של הר סיני.

(הר) עדן

האם יש הר בגן עדן? לתושבי Mt. Eden KY הפתרונות. לא הצלחתי למצוא מדוע וכיצד בחרו בשם זה.

כאשר חקלאים ממאונט עדן זה עברו בזמן הבהלה לזהב לקליפורניה, קראו ליישובם החדש Mt. Eden CA.

פסגה

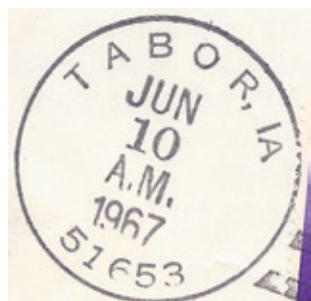
חמישה יישובים וסניפי דואר בארה"ב נקראים על שם הפסגה (של הר נבו) שממנה ראה משה רבנו את ארץ הקודש מרחוק.

בספר מורמון כמקום שבו יוסף סמית' מצא את לוחות הזהב, אותם הוא תרגם לאנגלית ופרסם כספר מורמון.

(הר) תבור

1860 Tabor NJ (Mt.) (ניו ג'רסי) נוסד בשנת 1860 כמחנה קיץ מתודיסטי.

Tabor IA ו-Tabor City NC נקראים על שם הר תבור המקראי.

Tabor SD קשור בתנ"ך באופן בלתי ישיר. המקום קיבל את שמו ממגורים שבאו מהעיר תבור שברפובליקה הצ'כית. תבור זה נבנה ב־1420 על ידי ההוסיטים. מנהל הדואר של תבור הצ'כי ענה לי ב־1961, תחת השלטון הקומוניסטי, כי ההוסיטים לא האמינו בשינוי (טרנספיגורציה) של אל (ישו), אלא על השינוי של אדם ושל חברה שלמה. במכתבו הדגיש מנהל הדואר כי "זו הייתה הפעם הראשונה בה ניסו ליצור חברה ללא מעמדות".

גם Pisgah MO נקרא על שם ההר התנכי. סניף הדואר נסגר ב־1956. Pisgah IL קיבל את שמו על שם כנסייה. סניף הדואר המקומי הפסיק לפעול כבר ב־1919.

(הר) ציון

רוב המקומות אשר בשמם כלולה המילה "ציון", דוגמת Mt. Zion, Little Zion, Zionville, Zionhill, Zion Grove, New Zion נקראים על שם כנסיות. כך קרה גם לארבעה יישובים קטנים בעלי השם Mt. Zion שיש להם גם סניף דואר. הם נמצאים בג'ורג'יה (GA), איוהה (IA), אילינוי (IL) ווירג'יניה המערבית (WV).

רמה

בארצות הברית יש שני יישובים בשם "רמה" ששמם קשור בתנ"ך ויש להם (עדיין) סניף דואר:

Ramah CO (קולורדו) נקרא על שם רמה התנ"כית, כי המקום נמצא בהרי הרוקי. יש שם גם Jewish Outdoor Adventure Camp.

Ramah NM (ניו מקסיקו) הוא אחד מ־50 מקומות שהוקמו על ידי המורמונים בניו מקסיקו במטרה להטביל את האינדיאנים. רק שלושה מהם עדיין קיימים. רמה מופיע גם

Pisgah IA (איובה) נוסדה 1853 על ידי קבוצת מורמונים שהיו בדרכם ליוטה. הם החליטו לנטוש את דתם החדשה ולהצטרף לדמות כריזמטית, שיותר מאוחר התגלה כנוכל. הם קראו למקום שבו נפרדו מהמורמונים Preparation. כמה מהם הקימו משקים בגבעות שבסביבה ונתנו למקום את השם Mt. Pisgah. כאשר הרכבת הגיעה ב־1899 לאזור, אנשי Mt. Pisgah ירדו לעמק וויתרו על ה־Mt.

Pisgah AL (אלבאמה) קיבל את שמו מבעל החנות הראשונה שנפתחה ביישוב, כי המקום הזכיר לו את הפסגה בתנ"ך.

Pisgah Forest NC (קרוליינה הצפונית) נקרא כך כי הוא נמצא ליד יער גדול והמתיישבים היו סבורים שהסביבה ההררית דומה לפסגה שבתנ"ך (היום ה־Pisgah National Forest). ליד Pisgah Forest יש מפלי מים מרשימים - נוף שונה מאוד מזה של הר נבו.

שש אפשרויות למשלוח דואר רשום

סיכום מחקר בנושא אופן השימוש בתוויות מס"ד לצורך משלוח דואר רשום. המאמר מתמקד בתוויות של ההנפקה שנייה מן המניין 1996-2001.

מאת: ד"ר יוסף ואלך

הנפקת תווית מס"ד חדשה

בחודש אוקטובר 1996 הוכנסו לשימוש בדואר ישראל תוויות מס"ד (מיכון סניפי דואר) חדשות. תוויות ההנפקה השנייה מן המניין נועדו להחליף את התוויות הקודמות מן המניין אשר היו בשימוש מאז החל הדואר להנפיק תוויות מס"ד בשנת 1991.

גם תוויות אלו, כמו קודמותיהן, הונפקו בשתי מתכונות:

1. **מתכונת צרה**, אשר נועדה למשלוח דואר רגיל.

2. **מתכונת רחבה**, אשר נועדה למשלוח דואר רשום. במתכונת זו נוסף בתחתית התווית חלק בו הדפיסה מכונת הביול את מספר הרישום של דבר הדואר לצורך מעקב ותיעוד.

כאמור, גם ההנפקה הראשונה מן המניין של תוויות מס"ד נעשתה במתכונת דומה, וכללה הן תוויות צרות והן תוויות רחבות עם מקום לכתוב בו את מספר הרישום. בנוסף הודפסו במתכונת זו שלוש תוויות מס"ד מיוחדות אשר הונפקו ושולבו בסניפי דואר מיוחדים שהוקמו במסגרת תערוכות בולים (בשנים 1993, 1995 ו-1998). נוהג זה הופסק החל משנת 2001, ומאז מונפקות התוויות רק במתכונת צרה.

תוויות רישום

"דואר רשום" הוא שירות וותיק מאוד אשר מוצע לציבור על ידי רשויות הדואר מזה מאות שנים. דבר דואר שנשלח "רשום" מטופל באופן מיוחד לאורך כל שלבי העברתו מאז קבלתו על ידי פקיד הדואר ועד למסירתו לידי הנמען. כל שלב נרשם ומתועד ברישומי הדואר, כך שניתן לעקוב אחר מסלול הטיפול בו ולאתר היכן הוא "תקוע" במקרה של אובדן.

רישום שכזה מחייב להעניק לדבר הדואר מספר מזהה מיד עם קבלתו אל תוך המערכת. תחילה נרשם המספר בכתב יד ישירות על דבר הדואר, אולם בהדרגה הוכנסו לשם כך לשימוש מדבקות מיוחדות. שיטה זו הומצאה בשנות השישים של המאה ה-19 על ידי מדינות גרמניה דוגמת הנובר ופרוסיה, ובהדרגה התרחב השימוש בה למדינות רבות נוספות. בוועידת ארגון הדואר העולמי, שהתקיימה בעיר רומא בשנת 1906, הוחלט לחייב את כל חברות הארגון להשתמש בתוויות רישום מודפסות. נוהל זה נכנס לתוקף בחודש פברואר 1907.

מאז הקמת מדינת ישראל שימשו את הדואר תוויות רישום מודפסות במתכונת המקובלת.

מתכונת זו כללה, לצד מספר הרישום, את שמו של היישוב ואת מספר סניף הדואר ממנו נשלח המכתב.

בשנת 1996, במסגרת מיכון כלל תהליכי הדואר, הוכנסה לשימוש בסניפי דואר ישראל תווית חדשה, בה הוצג מספר הרישום במתכונת של ברקוד הניתן לסריקה על ידי המחשב. התווית כללה מספר מדבקות אותן ניתן היה להסיר ולהצמיד לטפסים שונים דוגמת האישור שניתן לשולח המכתב.

בפני הפקיד בסניף הממוחשב, אשר קיבל מן הלקוח דבר דואר למשלוח רשום, עמדו שש אפשרויות

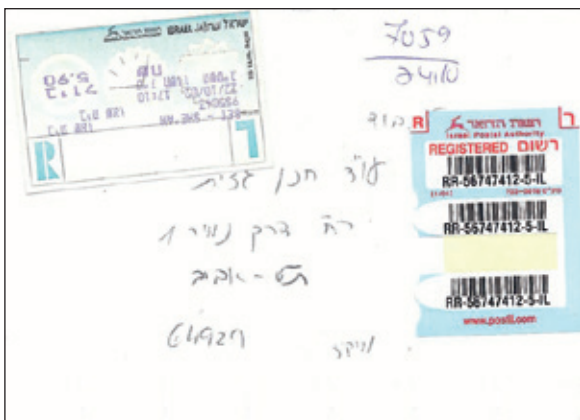
פקידי הדואר היו מודעים למשמעות החלק התחתון של התווית, וגם כאשר לא השתמשו בה בדרך הנכונה, הם ניצלו אותה לעיתים כמקום פנוי להדבקת תווית הרישום הישנה.

אפשרות מספר 3

תווית מס"ד רשום בשילוב עם תווית רישום חדשה

עם כניסת תוויות הרישום החדשות לשימוש, במקביל להפעלת ציוד מתאים לקריאת ברקוד בסניפי הדואר, קבעו הנהלים כי יש להפסיק את השימוש בתוויות המס"ד עם מספר רישום מודפס, כיוון שמספר זה אינו ניתן לקריאה ממוחשבת ויש להקלידו באופן ידני בכל אחת מהתחנות המטפלות וממיינות את המכתב הרשום לאורך הדרך. ניתן היה לצפות כי הפקיד ישתמש, לצד תווית הרישום עם הברקוד, בתווית מס"ד רגילה על מנת לגבות את התשלום עבור המשלוח. מסיבה לא ברורה השתמש הפקיד בתווית מס"ד רחבה. אולי היה זה ההרגל להשתמש בתווית רחבה לצורך דואר רשום, אולי היה מחסור זמני בתוויות מס"ד רגילות, ואולי הפקיד פשוט לא התייחס למשמעות של תווית המסד הרחבה וראה בה תווית רגילה? חיזוק להשערה האחרונה ניתן לראות בכך שהכיתוב על תווית המס"ד הפוך יחסית לתווית עצמה. הפקיד, שכלל הנראה התייחס אל התווית כמדבקה זמינה להדפסת הביול הדרוש, הכניס את התווית למכונת הביול כשהיא הפוכה. השילוב של תווית מס"ד רחבה עם תווית רישום חדשה אינו נדיר כלל, ואולי זו הייתה הדרך להיפטר מהמלאי הקיים של תוויות רחבות שהפכו למיותרות.

לשלב את תוויות המס"ד המונפקות ממכונת הביול שעל שולחנו עם תוויות הרישום השונות. חלק מן האפשרויות הן תקינות על פי נהלי הדואר, בעוד אחרות משקפות פעילות חריגה ולא תקינה שנבעה ככל הנראה מחוסר הכרת הנהלים על ידי פקידי הדואר, או ממחסור זמני בתוויות מתאימות.

אפשרות מספר 1

תווית מס"ד רשום עם מספר רישום מודפס

זהו המצב התקין אליו התכוונו מתכנני המערכת כאשר עיצבו את תוויות המס"ד. הפקיד הזין למכונה את העובדה שמדובר בדואר רשום, שילב בה את התווית המתאימה (תווית רחבה) וקיבל תווית תקינה עם מספר רשום מודפס בחלקה התחתון של התווית.

אפשרות מספר 2

תווית מס"ד רשום בשילוב עם תווית רישום ישנה

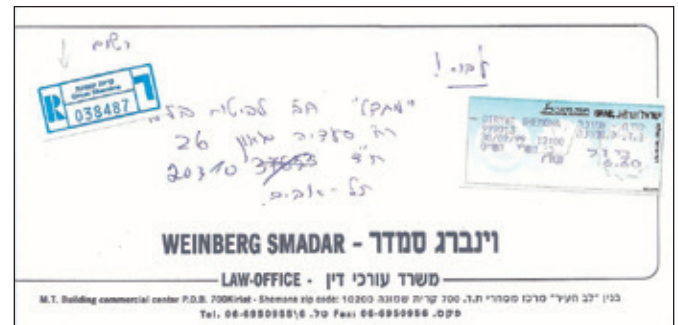
אפשרות זו נבעה ככל הנראה משמרנות או חוסר מיומנות של פקיד הדואר שטיפל במשלוח. הפקיד גבה את הסכום המתאים עבור משלוח דואר רשום, אולם לא ציין כי מדובר בדואר רשום ולכן המכונה לא הדפיסה את מספר הרישום בתחתית התווית.

אפשרות מספר 4

תווית מס"ד רגילה בשילוב עם תווית רישום ישנה

גם מצב זה מלמד על בעיה בהטמעת נהלי הדואר החדשים בקרב פקידי הדואר, אשר רבים מהם העדיפו להמשיך ולהשתמש בתוויות הרשום הישנות המוכרות להם במקום להפעיל את המערכת הממוכנת באופן מלא. יתכן גם שהשימוש בתווית מס"ד רגילות לצורך משלוח דואר רשום היה תוצאה של חוסר הנוחות הכרוכה בהחלפת סוג התווית שיש להכניס אל המכונה. כך או אחרת, מדובר במצב שאינו נדיר כלל ויש ממנו דוגמאות רבות.

אפשרות מספר 5

תווית מס"ד רגילה בשילוב עם תווית רישום חדשה

זהו למעשה המצב התקין עם כניסת תוויות הרישום החדשות לשימוש. הפקיד גבה את דמי הביול, כולל דמי הרישום, בעזרת תווית המס"ד והשתמש בתווית הרישום החדשה הניתנת לקריאה באמצעות קורא הברקוד.

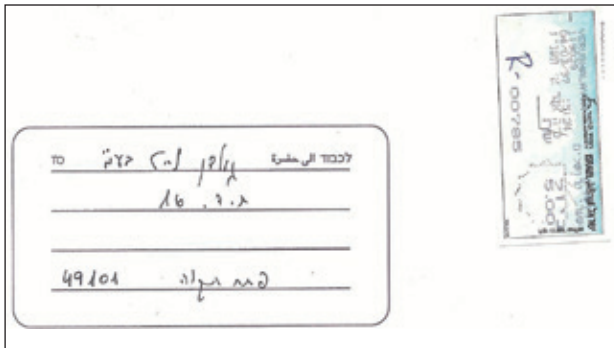
גם בדוגמה זו ניתן לראות כי הכנסת תווית המס"ד אל המכונה כשהיא הפוכה היה מצב נפוץ מאוד.

אפשרות מספר 6

תווית מס"ד רגילה עם מספר רישום מודפס

מצב זה הוא הנדיר ביותר מבין שש האפשרויות אליהן התייחס המאמר. במצב זה הזין הפקיד למכונה את הציון האומר כי מדובר בתווית רשום, אולם שילב בפועל תווית רגילות. יתכן שמדובר בטעות אנוש או במחסור זמני בתוויות רחבות המיועדות לדואר רשום.

פקיד הדואר, שהבין כי קשה יהיה להבחין במספר הרשום המודפס בתחתית התווית הצרה, עשה מאמץ להדגיש את העובדה שמדובר למעשה בתווית רשום, והוסיף בכתב יד את האות האנגלית R, סימן ההיכר המקובל למספר רשום.

דוגמה נוספת למצב נדיר זה. גם כאן הדגיש הפקיד שמדובר במספר רשום על ידי כתיבת המילה "רשום" וסימון חץ המצביע על המספר בתחתית התווית הרגילה.

צוללת הדואר לא מפליגה יותר

המצור הימי שהטילו הבריטים על גרמניה במהלך מלחמת העולם הראשונה חייב את הגרמנים ליזום מהלכים יצירתיים על מנת לשמור על קשר עם העולם שמעבר לים

בונים צוללת משא

בחדש אוגוסט 1914 פרצה מלחמת העולם הראשונה. זמן קצר לאחר מכן הטיל הצי הבריטי החזק סגר מוחלט על נמלי גרמניה, ועצר כל ספינה גרמנית שהפליגה בים הפתוח. תחילה ניסו הגרמנים להילחם בסגר באמצעות ספינות צי המלחמה הגרמני, אולם בתוך חודשים מעטים הוכרעה המערכה הימית. מרבית הצי הגרמני הוטבע או נפל בשבי, והסגר הבריטי שהתהדק חנק את כלכלת גרמניה.

זמנים נואשים מחייבים פתרונות יצירתיים. כשנה לאחר פרוץ המלחמה הוחלט בגרמניה לפרוץ את הסגר הבריטי על ידי שימוש בצוללות. התוכנית הייתה לייצר שבע צוללות מיוחדות, בעלות נפח גדול מהרגיל, שימשו להובלת מטען בלבד ולא יותקנו בהם כלי נשק. על פי החוק הבינלאומי כלי שיט לא חמוש רשאי לעגון ולסחור בכל נמל ניטרלי מבלי שייעצר ויוכנס להסגר, כך שצוללת המטען תוכל לעגון בבטחה בנמלי ארצות הברית (שטרם נכנסה למלחמה בשלב זה ושמרה על מעמדה הניטרלי).

בתחילת שנת 1916 הושלמה בנייתה של הצוללת הראשונה, אשר נקראה בשם "דויטשלנד". הכול היה מוכן לקראת הפלגת צוללת המטען הראשונה.

הצוללת "דויטשלנד" עוגנת בנמל

אוספים מטען

לצורך ניהול שירות דואר הצוללות ייסדה גרמניה חברה מיוחדת אשר טיפלה בריכוז התשלום עבור ההובלה והביטוח של דברי הדואר. שירות ההובלה בצוללת נועד לדברי דואר מיוחדים ויקרים בלבד, ועל מנת להגביל את היקף המשתמשים נקבע תעריף גבוה במיוחד עבור דואר הצוללות.

הלקוח הפוטנציאלי נדרש להביא את דבר הדואר אל אחד מסניפי החברה שהיו ממוקמים בברלין, המבורג או ברמן. שם נבדקה החבילה ונקבעה עלות המשלוח. התעריף המינימאלי לדבר דואר שמשקלו עד 50 גרם היה 50 מרק, ועבור כל חריגה מן המשקל נגבה תשלום נוסף ויקר במיוחד.

לצורך גביית התשלום הנפיקה החברה הפרטית טופס מיוחד עם בול מודפס בעל ערך נקוב של 50 מרק (תעריף המינימום למשלוח).

דוגמה לטופס התשלום עבור משלוח דואר צוללות

כדי לגבות תשלומים נוספים במקרה הצורך הנפיקה החברה סדרת בולים מיוחדים שהודפסו בשני שלבים. בשלב הראשון הודפסה סדרה בת שישה בולים בערכים הנקובים הבאים: 5 מרק (ירוק), 10 מרק (אדום), 15 מרק (אפור), 20 מרק (כחול), 25 מרק (חום), 50 מרק (ורוד). במרכז הבול שולבה תמונה של מגדלור ובכיתוב סביבו נאמר: "הבנק הגרמני לביטוח, ברלין" (Deutsche Versicherungsbank Berlin), בחלקו העליון של הבול נרשם "הובלת מכתב מבוטח" (Wertbrief-Beförderung), ובתחתית הבול, מעל הערך הנקוב, נרשם "גרמניה - אמריקה" (Deutschland - Amerika).

ניקל, 93 טון בדיל ו־348 טון של גומי גולמי. ערך המטען עלה בהרבה על עלות בנייתה של הצוללת, ומנהלי הפרויקט ראו בו הצלחה. ביום 24 באוגוסט עגנה ה־דויטשלנד שוב בנמל גרמני, לאחר שהפליגה מרחק של 15,650 ק"מ, מתוכם 350 ק"מ בצלילה.

צוללת נוספת יוצאת לדרכה

במקביל לבנייתה של ה־דויטשלנד נבנתה צוללת מטען נוספת, וזוהי לראשונה, אשר הושקה תחת השם "ברמן". בחודש ספטמבר 1916 יצאה ה־"ברמן" מחופי גרמניה בדרכה אל ארצות הברית, אולם היא לא הגיעה ליעדה. הצוללת נעלמה בים ולמרות חקירות רבות שנערכו במשך השנים לא עלה בידי איש לגלות את הסיבה לאובדן הצוללת ואנשיה.

ההפלגה השנייה של ה־דויטשלנד

בחודש נובמבר 1916 יצאה ה־דויטשלנד למסעה השני כשהיא עמוסה באבני חן, תרופות ודברי דואר. ההפלגה עברה ללא אירועים מיוחדים ולאחר עגינה קצרה בנמל ניו לונדון שבארצות הברית, שבה הצוללת לגרמניה כשהיא עמוסה מטען חיוני ובכלל זה מתכת כסף במשקל שישה וחצי טון.

לגרמנים היו כל הסיבות שבעולם ליהנות מן ההצלחה של צוללות המטען בהקלת החנק של הסגר הימי. אבל שמחתם הייתה מוקדמת מידי.

מתכוננים לקראת ההפלגה השלישית

לאחר הניסיון הרב שצברו בשתי ההפלגות הראשונות החליטה החברה המפעילה להרחיב את היקף השירות ולפתוח בפני הציבור הרחב את האפשרות לשלוח מכתבים בדואר הצוללות. לצורך הפעלת השירות גובש נוהל מורכב למדי אשר התבסס על שיטת המעטפות הכפולות. אדם שרצה לשלוח מכתב אל מעבר לים התבקש להכניס את המכתב לתוך מעטפה רגילה, להדביק עליה בולים בהתאם לתעריף הרגיל של משלוח דואר לחוץ לארץ, ולהחתים אותה בסניף הדואר המקומי שלו.

את המעטפה הזו נדרש השולח להשאיר פתוחה (על מנת לאפשר לצנזורה לבדוק את תוכן המכתב מבלי לפגוע במעטפה), להכניס אותה למעטפה חיצונית, גדולה יותר, עליה תירשם הכתובת "דואר צוללות לברמן". על המעטפה החיצונית נדרש השולח להדביק בולים בערך נקוב של שני מרק, עלות הטיפול בהכנת המכתב למשלוח.

כאשר הגיע המכתב אל משרדי החברה המפעילה בעיר ברמן, הוצאה המעטפה הפנימית מתוך המעטפה החיצונית והוחתמה בחותמת של החברה המפעילה.

האותיות T.B. שבחלק העליון הן קיצור של המילה Tauchboot (צוללת) והאותיות D.O.R. מייצגות את שמה של חברת הספנות הגרמנית (Deutsch Ozean-Reederei).

בשלב השני הורחבה סידרת הבולים, ונוסף לששת הערכים המקוריים הונפקו שני בולים נוספים בעלי ערך נקוב גבוה במיוחד. הסדרה המלאה כללה את הערכים הבאים: 5 מרק (ירוק), 10 מרק (אדום), 15 מרק (אפור), 20 מרק (כחול), 25 מרק (חום), 50 מרק (ורוד), 75 מרק (שחור על כסף), 100 מרק (סגול על זהב).

עיצוב הבולים של הסדרה השנייה דומה מאוד לאלו מן הסדרה הראשונה, למעט הכיתוב שהוסר מראש הבול ומתחתיתו.

מימין, בול בערך נקוב של 20 מרק מן הסדרה הראשונה. משמאל, בול בערך נקוב של 75 מרק מן הסדרה השנייה.

על התעודה המצולמת בעמוד הקודם הודבק, בנוסף לבול המודפס של 50 מרק, בול דביק בעל ערך נקוב של 75 מרק. התעריף של 125 מרק שילם עבור חבילה שמשקלה 150 - 200 גרם (משקל החבילה בפועל כפי שנרשם על התעודה היה 167 גרם).

יוצאים לדרך - ההפלגה הראשונה

ביום 23 ביוני 1916 הפליגה הצוללת דויטשלנד מחופי גרמניה והחלה במסעה המסוכן תחת אפו של הצי הבריטי לעבר נמלי ארצות הברית. בבטנה נדחס מטען במשקל של 750 טון, שכלל את מיטב תוצרת התעשייה הגרמנית: צבעים כימיים, תרופות, אבני חן ודואר. לאחר הפלגה שארכה כשבועיים הגיעה הצוללת בשלום ביום 9 ביולי 1916 אל נמל בולטימור שבארצות הברית. המלחים הגרמנים התקבלו בחמימות רבה על ידי האמריקאים ובילו בנעימים תקופה של כשלושה שבועות. ביום 2 באוגוסט הפליגה הצוללת חזרה לכיוון גרמניה כשבטנה מטען יקר ערך של חומרי גלם חיוניים למאמץ המלחמתי. 340 טון

מלחי ה־דויטשלנד מבליים בעיר בולטימור

ברמן, המעידה כי המעטפה התקבלה במשרדי החברה והייתה מיועדת למשלוח בצוללת דויטשלנד.

עם ביטול השירות הוטבעה במרכז המעטפה חותמת גדולה בגרמנית האומרת: "חזרה. עקב סיום שירות דואר הצוללות יש להחזיר לשולח".

בנוסף למכתב הוחזרו לכל שולח גם שני המרקים ששילם כדמי טיפול לחברה שהפעילה את השירות (אותם היה עליו להדביק על המעטפה החיצונית). בפינה השמאלית העליונה של המעטפה רשומה בכתב יד הספרה 2, עדות לכך ששני המרקים הוחזרו לשולח.

דוגמה שניה - מעטפה שנשלחה מאוסטריה

המעטפה ועליה בולים אוסטריים נשלחה מן העיר וינה והייתה מיועדת להגיע לניו יורק. החותמת האדומה בראש המעטפה הוטבעה על ידי הצנזורה הצבאית באוסטריה, אשר לא הוטרדה מיחסי הציבור של גרמניה בארצות הברית ולא ניסתה להסוות את העובדה שהמכתב עבר את בקורת הצנזר.

החותמת העגולה בתחתית המעטפה הוטבעה במשרדי חברת דואר הצוללות בברמן. גם הצנזורה הגרמנית בדקה את המכתב, כפי שניתן ללמוד מן העיגול הקטן המוטבע בצבע כחול בהיר משמאל לחותמת העגולה.

עם ביטול השירות הוחזרו המכתבים האוסטריים אל משרד שפתחה החברה בעיר וינה. שם הוטבעה במרכז המעטפה חותמת המודיעה כי שירות דואר הצוללות בוטל ויש להחזיר את המכתב לשולח.

אחרית דבר

עם ביטול השירות לא היה טעם להשאיר את הצוללת דויטשלנד ללא חימוש, והיא הוסבה לצוללת תקיפה חמושה בתותחים. חמש צוללות המטען הנוספות שהיו בשלבי בנייה (מתוך השבע שהוזמנו במקור) הותאמו גם הן לשמש כצוללות לחימה.

בתום המלחמה נאלצו הגרמנים המובסים לפרק במסגרת הסכם הכניעה את צי הצוללות, והדויטשלנד נמסרה לידי הבריטים כחלק מפיצויי המלחמה. כך נסתם הגולל על צוללת הדואר הראשונה בעולם.

בנוסף, עברה המעטפה ביקורת של הצנזורה הצבאית. הגרמנים ביקשו להצניע את סימני הצנזורה על מכתבים שנועדו להפצה דרך שירות הדואר האמריקאי, ולכן השתמשו הצנזורים בחותמת קטנה בצורת האות Q שהוטבעה על המעטפה בצבע כחול חיוור. ידועים גם סימנים אחרים שגם הם קטנים ולא בולטים.

האפשרות לשלוח מכתבים פרטיים אל מעבר לאוקיינוס נוצלה לא רק על ידי אזרחי גרמניה, אלא גם על ידי אזרחים ממדינות אחרות שנלחמו לצד גרמניה במלחמה, דוגמת אוסטריה. ערימת המכתבים הלכה וגדלה והכול חיכו בקוצר רוח להפלגה הבאה של הדויטשלנד, אשר תוכננה לחודש ינואר 1917.

ביטול השירות

בסוף שנת 1916 הטביעו צוללות מלחמה גרמניות מספר אניות משא בריטיות שהיו בדרכן מנמלי ארצות הברית חזרה לבריטניה. חלק מן הפעולות בוצעו על גבול המים הטריטוריאליים של ארה"ב, דבר שעורר את זעמם של האמריקאים. היחסים בין גרמניה וארצות הברית הלכו והתדרדרו, עד אשר הכריזה ארצות הברית בחודש אפריל 1917 מלחמה על גרמניה והצטרפה למדינות הלוחמות בה.

כבר בינואר הבינו הגרמנים כי אין עוד טעם בהמשך ההפלגות לארצות הברית, וכי הם לא יורשו עוד לעגון ולסחור בערי הנמל שלה. שירות דואר הצוללות בוטל והחברה המפעילה נערכה להחזיר לשולחים את מכתביהם.

מבצע החזרת דברי הדואר התבצע בצורה מסודרת ומדויקת, תוך תיעוד ורישום של שלבי העבודה. רבים מן המכתבים נשמרו על ידי השולחים ומצאו את דרכם עם השנים לידיהם של אספני תולדות הדואר. הסימנים הרבים המופיעים על המעטפה מאפשרים ללמוד ולהבין את תהליכי העבודה של העברת דואר הצוללות ליעדו.

דוגמה ראשונה - מעטפה שנשלחה מגרמניה

המעטפה נשלחה מן העיר שטוטגרט שבגרמניה והייתה מיועדת לאחת מתחנות המיסיון הגרמני בסין. בפינה השמאלית העליונה ניתן לראות חותמת כחולה דהויה ועליה ההנחיה "דרך סן פרנציסקו". מתחת לבול יש חותמת כחולה דהויה בדמות האות Q, סימן ההיכר של הצנזורה הגרמנית.

במרכז המעטפה יש חותמת עגולה של משרד דואר הצוללות בעיר

מבט להנפקת דצמבר 2012 (12.12.2012)

הצלת חיות בר
גיליון חריג

חגי האור 20 שנה ליחסים הדיפלומטיים הנפקה משותפת ישראל - הודו

משאבי אנרגיה בישראל

50 שנה לקרן קורן ירושלים

אבני החושן גיליונית זיכרון

תווית ביול - חג המולד

רומנו בית מכירות

למכירה בולי אנטרטיקה, פוקלנד, סאוט-ג'ורג'יה, נושאים, ציפורים, אוניות, אומנות וכדור-רגל. ניתן לעשות הזמנה בדאר. סוכנות בלעדית לאביזרי בולאות LINDNER
מען 03-5463664, ת.ד. 23274, חנות 03-5282790

*** חנות מקוונת ***
 משלוח בדואר רשום

חדש ב- בית טוב

אינדקס נושאים לאספנים תמטיים
 האתר www.bait-tov.com ימצא בשבילך את הסדרה החסרה לך בכל נושא

כנס לאתר, עבור לעברית ולחיצה על דגל ישראל
 - לחץ 'אינדקס נושאים' ובחר נושא מרשימה
 - בנוסף בחר מהרשימה 'שוכי ישראל' את היישוב שלך ותופתע

ת.ד. 2275 בת-ים 59121 טלפקס: 03-5535313
 בולים בחבילות לפי נושאים ולפי מדינות, בולי ישראל, חותמות, אלבומים

בולי גלעדי

בולי ישראל, חו"ל, נושאים ויודאיקה, הופיע מחירון בולי ישראל 2010 בולי הרשות הפלסטינאית

מבצע:
מנורת פוספור לבולי ישראל - 150 ש"ח

יבוא אלבומי IMPORTA והוויד
רח' אלנבי 76 ת"א קומה ב' טל: 03-5163871
טלפון סלולארי: 054-5390225; אימייל: giladistamps@gmail.com

מרכז הבולים

מתמחים במוקדמים, מנדט, מנהלת העם ובולי ישראל, טעויות, תוויות מכל הסוגים, זרחנים בולי חו"ל לפי חלוקה למדינות ונושאים

נציג בלעדי של DAVO-MICHEL
אלנבי 94 תל-אביב (במתחם)
טל: 03-5605430; פקס: 03-5605755
email: stamps.center@gmail.com

הספריה הבולאית

של התאחדות

בולאי ישראל

הספריה הבולאית של התאחדות בולאי ישראל פתוחה

לקהל הרחב ביום ה' בלבד בשעות 12:00-19:30

(ללא תשלום)

השאלת ספרים, קטלוגים, מגזינים וצילומי תצוגות -

לחברי ההתאחדות. עיון במקום - לקהל הרחב.

רח' פינסקר 2, תל-אביב, קומה א',

טל: 03-6295547

למכירה

ניתן לרכוש עותקים קודמים של "שוכל"
במחיר של 5 ש"ח האחד + דמי משלוח.

(גיליון מספר 1 - 50 ש"ח. מספר גיליונות אינם יותר במלאי)

בולי מידן ראובן

קונה ומוכר בולים
 בולי ישראל, שנתונים,
 תוויות קלוסנדורף, סימה ובולי זרחן שונים

טל' נייד: 052-8301265

אליק רינק

בולים ומטבעות

קונה ומוכר

רח' ה 4 פינת אלנבי 35, ת"א ת.ד. 4124,
טל. 03-6297192, פקס. 03-5255131,

מען: 03-5227922

מוטי ברש בולי דיזינגוף

בולים - ישראל וחו"ל - מכירה, קניה, הערכה
 מטבעות ושטרות אלבומים ואביזרים
 המבחר הגדול בארץ!!

דיזינגוף סנטר ת"א חנות 420,

טל/פקס. 03-5251552,

דוא"ל: motib51@smile.net.il

אוספים - איתן בר-ארז

הערכה ושמאות, תיווך ומכירה פומבית של אוספים באינטרנט,
 קניה ומכירה לפרטיים

סניף ירושלים: בניין כלל חנות 325, רח' יפו 97 י"ם, טל: 02-6259638

פתח-תקווה: ברנדה 58 פ"ת, טל: 03-9337024

נייד: 052-5974151

בס"ד

עוואד משה - Talia Stamps

קונה ומוכר בולי ישראל, שנתונים, מעטפות מיוחדות, גיליונות מיוחדים,
 מעטפות וגיליונות גנריים, תוויות קלוסנדורף, סימה,
 בולי זרחן שונים, אלבומיות ודפי מזכרת.

טל: 03-7301142. נייד: 052-3315322

moshe.aharon39@gmail.com

בולי כחול לבן

Blue White Stamps

קונה, מוכר, מחליף, מכירה פומבית, אביזרים, בולים, מטבעות ושטרות.

רח' המלך ג'ורג' 6 (ירידה מאלנבי), ת.ד. 23257 תל-אביב 61231

טל: 03-5281023, 03-5015496, פקס: 03-6521145

Email: info@bwsegal.com

בולי או"ם - יופי ועניין בכפיפה אחת

אוספים בולים נהנים ולומדים

23 ינואר 2012, מטבעות ודגלים 2012

2 אפריל 2012, המודעות לאוטיזם

גליונות גנריים

שנת הדרקון

שישים שנה לסיורים בבניין האו"ם

תערוכת בולים באסן